15 ЯНВ 1992

Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزى

ҲИЖРИЙ: ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, РАЖАБ, 5-КУН.
ШАМСИЙ, 1370 ЙИЛ, ЖАДИЙ, 23-КУН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган 1992 ЙИЛ 10 ЯНВАРЬ, ЖУМА, 8-СОН • 259 • 1

НАРХИ ОБУНАЧИГА 15 ТИЙИН, СОТУВДА 35 ТИЙИН.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Адлия органларининг роли ва масъулиятини ошириш, қонун чиқариш фаолиятини кучайтириш, аҳолига ҳуқуқий хизматни яхшилаш, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида:

1. Ўзбекистон ССРнинг иттифоқ-республика Адлия вазирлиги Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлигига айлантирилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг фаолиятини ташкил этиш юзасидан тегишли қарор қабул қилсин. Қарорда қуйидагиларни туниш кўзда тутилсин:

Адлия ва суд муассасаларини ривожлантириш республика жамғармаси. Бу жамғарма юридик шахслар ҳамда фуқаролар судларга, нотариал ва ЗАГС органларига мурожаат қилишганида белгиланган тартибда ундириб олинадиган суд жарималари ва давлат пошлинаси маблағининг 20 фоизи миқдорида пул ажратмалари ҳисобидан тузилади;

Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги ҳузурида ихтисослаштирилган «Адолат» нашриёти ҳамда «Ҳаёт ва қонун» юридик журналини чиқариш.

3. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги:

Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуққа доир сиёсатини ўтказишда республика давлат органларининг фаолиятини мувофиқлаштиради;

республика органлари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси ҳамда унинг фуқароларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлайди;

тегишли ҳуқуқий масалаларни ечиш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш чоғида Президент манфаатларининг ифодачиси бўлади;

бошқа давлатларнинг судларида томонлардан бири Ўзбекистон Республикаси бўлган низоларни кўриб чиқиш чоғида Ўзбекистон Республикасидан вакиллик қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги мана шу вазифаларни амалга ошириш учун бошқа республикалар ҳамда ажнабий давлатларнинг тегишли давлат органлари ва юридик муассасалари билан, шунингдек халқаро ташкилотлар билан белгиланган тартибда музокаралар олиб боришга ҳамда шартномалар ва битимлар тузишга ҳақлидир.

Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги икки ой муддат ичида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа органларнинг иштирокида Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқий сиёсатини мувофиқлаштирувчи кенгаш тўғрисидаги низомни тайёрлаши зарур.

4. Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги зиммасига қуйидаги вазифалар юклансин:

давлат ва хўжалик органларининг ҳуқуқий хизмат ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва аттестациядан ўтказишни ташкил қилиш, шунингдек фуқароларга ҳуқуқий ёрдам бериш билан боғлиқ тадбиркорлик фаолиятига лицензия бериш;

вазирликлар, давлат комитетлари ва идоралар ўзларининг ҳуқуқ доирасида қабул қиладиган ҳамма учун мажбурий тусдаги меъёрий ҳужжатларни ҳуқуқий жиҳатдан экспертиза қилиш ҳамда рўйхатдан ўтказиш;

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг ихтиёрига ўтказилган масалаларга доир қонун ҳужжатларини ўзгартириш ва уларга қўшимчалар киритиш тўғрисида таклифлар ишлаб чиқиб, уларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раёсатига тақдим этиш;

Бухоро вилоят судининг доимий сессиясига, республика ҳудудида алоҳида тартиб билан ишлайдиган объектларга хизмат кўрсатувчи давлат нотариал идораси ва ҳуқуқий маслаҳат бериш хоналарига ташкилий раҳбарликни амалга ошириш.

5. Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, давлат комитетлари ва идоралари зиммасига ўзларининг ҳуқуқ доирасида меъёрий ҳужжатларни чиқариш чоғида фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлашга қаратилган ягона ҳуқуқий сиёсатни ўтказиш мажбурияти юклансин.

6. Халқ депутатлари маҳаллий кенгашларининг ижроия комитетлари уч ой муддат ичида судларни, нотариал идораларни, ЗАГС органларини ва адвокатларнинг ҳуқуқий маслаҳат бериш хоналарини бинолар, иншоотлар, транспорт воситалари ҳамда ташкилий техника билан таъминлашга ёрдам берсинлар.

7. Адлия вазирлигига қонун чиқариш ташаббуси ҳуқуқини бериш масаласини муҳокама қилиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига таклиф киритилсин.

Ушбу фармон имзоланган пайтдан бошлаб кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 8 январь.

Наманагандаги савдо дўконлари пештахталарида эркакларнинг харидоргир кўйлаклари пайдо бўлди. «Интеримпекс инженеринг» Совет-Швейцария қўшма корхонасининг филиали — «Наврўз»да тайёрланган бу тақчил кийимнинг нархи унчалик юқори эмас: 100 сўмдан 130 сўмгача.

Корхонада ҳамкорликнинг шарофати туфайли бир йилда 6 миллион сўмдан зиёд фойда олиниши мўлжалланмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Маҳмуда Юнусова кўйлакларнинг ёқалари сифатига жавоб беради. 2. Жўнатишга тайёрланган маҳсулотлар.

А. КОВТУН олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Республика иқтисодиётининг бозор муносабатларига ўтиши, Ўзбекистонда купонларни жорий этиш билан боғлиқ масалалар мажмуини ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо бўлган бошқа республикаларда нарх-навога эркин тус бериш муносабати билан кўрилиши лозим бўлган чора-тадбирларни оператив равишда кўриб чиқиш зарурлиги ҳисобга олиниб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўққизинчи сессиясининг ялпи мажлисини илгари хабар қилинганидек 16 январда эмас, балки 13 январь, душанба куни давом эттиришга қарор қилинди. Сессия эрталаб соат 10да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар залида иш бошлайди. Депутатлар 12 январь куни эрталаб соат 9.00 дан 18.00 га қадар ва 13 январь куни эрталаб соат 8.00 дан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинадилар.

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

● Россия Президенти Борис Ельцин республика шаҳарлари бўйлаб уч кунлик сафарга чиқди. Дастлаб Саратовга борди. У Ульяновск ва Нижний Новгородда ҳам бўлишни режалаштирган.

● **Уч кечаю кундуз нисбатан осойишталик сақланиб турган Жанубий Осетия ҳудудидаги вазият яна кескинлашди. 8 январга ўтар кечаси республиканинг танг жойлари — Цхинвали атрофида ва Знаури районида мухолиф томонларнинг отишмалари эшитилиб турди.**

● Токиога расмий ташриф буюрган АҚШ Президенти Жорж Буш шарафига Япония бош вазири тантанали қабул маросими уюштирди. Маросим чоғида Буш бехосдан ўзини ёмон ҳис этди. Си-Эн-Эн телекомпаниясининг хабар қилишича, Оқ уйнинг бошлиғи ўзи машинагача юриб борди ва чет давлатлар бошлиқлари учун ажратилган расмий қароргоҳга элтиб қўйилди. Бу ерда шахсий шифокор унинг сиҳат-саломатлигини текшириб кўрди.

Барбара Буш журналистлар ҳузурида гапириб: Кеча эрим теннис ўйнаб, қаттиқ мағлубиятга учраган эди. Биз, Буш оиласининг аъзолари, муваффақиятсизликларга кўникмаганмиз, деди. Си-Эн-Эн компаниясининг хабарига кўра, Президент Буш ҳозир ўзини қониқарли ҳис этмоқда.

● **Хитой Россия Федерациясини тан олиш, Ўзбекистон, Қозоғистон, Украина, Тожикистон, Қирғизистон ва Туркманистон билан дипломатия муносабатларини ўрнатишга катта воқеа сифатида қарамоқда, деб ёзади «Жэньминь жибао» газетаси бош мақоласида. ХХР дунёдаги барча мамлакатлар билан тинч-тотув яшашнинг беш принципи асосида муносабатларни йўлга қўйишга ҳамиша тайёрдир, дейилади унда.**

● Грузия пойтахтида бир қанча газеталар яна чиқа бошлади, ҳафта охиригача уларни нашр этиш тўлиқ ҳажмда тикланади. Маҳаллий телевидение ишлаб турибди, Москвадан биринчи программа олиб кўрсатилмоқда. Аэропортнинг учиш-қўниш майдони миналардан холи қилинди. Ҳамма рейслардаги самолётлар мунтазам учиб турибди.

● **Қозоғистон Республикасининг давлат банкига олтин ва платинанинг умумиттифоқ заҳирасидан республика улушининг дастлабки қисмлари келиб тушди, деб хабар беради «Дана-пресс» ахборот агентлиги.**

● Хитой Халқ Республикаси ва Туркманистон Ашхободда дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисидаги қўшма баёнотни имзоладилар.

● **«Болтиқ—Қора денгиз ҳамдўстлигини ташкил этишга интилиш ҳақидаги хабар ҳақиқатга мос келмайди. Бу — мишмиш, холос», — деди Латвия Олий Кенгаши раисининг ўринбосари Андрейс Крестиниш.**

● Литвада фуқароларга янги паспорт берилади. Дастлабки 20 тасини шу ой охирида Францияда ўтадиган қишки олимпиадага борадиган спортчилар оладилар.

● **Эстония ҳукумати мамлакат ҳудудида жойлашган совет Қуролли Кучларини нон-булка ва ун маҳсулотлари билан таъминлашни тўхтатиш ҳақида қарор қабул қилди.**

● Софияда 7 январь куни Георгий Димитров ҳайкали бузиб ташланди.

● **Россия Президенти фармони билан Иван Силаевга фавқулодда ва мухтор элчи унвони берилди. Борис Ельцин Юрий Рижовни Россия Федерациясининг Франция Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинлади.**

● Арманистон Звиад Гамсахурдиага сиёсий бошпана берди. Ҳарбий кенгаш аъзоси Т. Китовани 8 январда бўлиб ўтган матбуот конференциясида шу ҳақда маълум қилди. Баъзи манбалардан маълум бўлишича, Грузиянинг собиқ соғлиқни сақлаш вазири М. Дзодзуашвили қонунга зид равишда Тбилисидан 40 килограмм олтинни олиб кетган. У ҳозир З. Гамсахурдиа билан биргадир.

● **Италиянинг Режо-Эмилия шаҳрида шахмат бўйича халқаро турнир ниҳоясига етди. Ҳинд гроссмейстери Ананд 9 имкониятдан 6 очко тўплаб биринчиликни олди. Ҳатто Каспаров, Гельфанд, Карпов сингари машҳур шахмат алломалари ҳам ундан орқада қолдилар.**

● САНА агентлиги Сурия Ташқи ишлар вазирлигидан олинган маълумотга асосланиб хабар қилишича, араб делегациялари келгуси ҳафтанинг бошларида Вашингтонда Исроил вакиллари билан музокаралар бошлашга тайёр. БМТ Хавфсизлик Кенгаши Исроил маъмурларининг 12 фаластинликни босиб олинган ерлардан ҳайдаб юбориш ҳақидаги қарорини қораловчи резолюция қабул қилганидан кейин манфаатдор араб мамлакатлари ўртасида бўлган маслаҳатлашувлар вақтида шундай қарорга келинди, дейилади хабарда.

● **Кавказортидаги Эрон билан чегарада кейинги кунларда вазият анча кескинлашди. 7 январда Пришибинский чегара отряди участкасида 25 та тартиббузар ушланди. Уларнинг 17 нафари Эрон фуқаросидир.**

(ТАСС ва марказий рўзномаларнинг материаллари асосида тайёрланди).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРОКУРАТУРАСИ ОРГАНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонунга мувофиқ ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонунлар аниқ ва бир хил ижро этилиши устидан олий назоратни таъминлаш, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини, жумҳурият суверенитетини ҳимоя қилиш мақсадида:

1. Иттифоқ қарамоғидаги Ўзбекистон ССР прокуратураси Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасига айлантирилсин.

2. Республика ҳудудида иш кўраётган Ўрта Осиё Транспорт прокуратураси, унинг органлари негизида вилоят прокуратураси ҳуқуқига эга бўлган Ўзбекистон Транспорт прокуратураси ташкил этилиб, у Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасига бўйсундирилсин.

3. Прокуратура Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги, Иқтисодиёт комитети билан биргаликда бир ҳафта муддат ичида республика Прокуратураси органларининг тузилишига, уларни молиявий ва моддий-техникавий жиҳатдан таъминлашга оид таклифларни ишлаб чиқсин ҳамда вазирлар маҳкамасига тақдим этсин.

«Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси тўғрисида»ги қонун лойиҳаси бир ой муддат ичида тайёрлансин ва Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига кўриб чиқиши учун тақдим этилсин.

4. Белгилансинки, мудофаа ишлари вазирлигида, унинг жойлардаги бошқармалари ва бўлимларида ҳамда жумҳурият ҳудудида жойлашган ички қўшинларда қонунларнинг ижроси устидан прокурор назоратини амалга ошириш Ўзбекистон Республикаси прокурори зиммасига юкланади.

5. Ушбу фармон имзолангaн кундан бошлаб кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 8 январь.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

НУКУС, 9 январь. Бугун Қорақалпоғистон Олий Кенгашининг еттинчи сессияси иш бошлади. Депутатлар Қорақалпоғистон Республикасининг расмий номини ва Давлат байроғини тасдиқлашлари, ташқи иқтисодий фаолият, хорижий сармоялар, оммавий ахборот воситалари, ишбилармонлик, махсус иқтисодий зоналар, концессиялар, аҳолини иш билан таъминлаш, кооперация, ижара, виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар, жисмоний тарбия ва спорт тўғрисидаги қонунларни қабул қилишлари керак. Депутатлар Конституция (Асосий қонун)га ўзгартишлар ва қўшимчалар киритадилар, бошқа масалаларни ҳал этадилар.

ЎРТА ОСИЁ ВА ҚОЗОҒИСТОН БИРЖАЛАРИ УЮШМАСИ МАЖЛИСИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Ўрта Осиё ва Қозоғистон биржалари уюшмаси тузилганлигини табриклаб, унинг ташаббускорлари ва ташкилотчиларига миннатдорчилик билдираман. Ҳамдўстликдаги ҳар бир истиқлол ва мустақил давлат тараққиётининг шу қадар қийин даврида ишбилармонлик, ташаббускорлик, омилкорлик руҳини қайта тиклаш ва ўз халқлари бахт-саодати йўлида хизмат қилишга қаратишдек юксак мақсад амалда иқтисодиётни оғир иқтисодий танглиқдан олиб чиқишга интилаётган барча кишилар мадади ва ҳайрихоҳлигига сабаб бўлади.

Одамларнинг ишлаб чиқаришни, савдо, молияни ташкил этишнинг замонавий шаклларини яратишга, жаҳондаги ҳар қандай давлатда ҳамкорлар билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантиришга қаратилган ижодий салоҳиятини ривожлантириш учун бизга ҳозир кенг имконият зарур.

Бунинг йўли битта — бу йўл бозор муносабатларини фаол ривожлантириш, тангликни бартараф этиб, молия тизимини барқарорлаштиришга, истеъмол бозорини моллар ва хизматлар билан тўлдиришга катта имкон берадиган ишбилармонлик, майда ва хусусий бизнесни қўллаб-қувватлаш орқали ўтади.

Барча халқларимиз учун, ҳар бир оила учун, диёримизда яшайдиган ҳар бир киши учун жуда муҳим бўлган бу мураккаб ишда сизларга муваффақият ва омад тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикасининг Президенти.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Тошкент,
Ўзбекистон Республикасининг Президенти
Ислом Абдуғаниевич КАРИМОВГА

Умумхалқ Президент сайловидаги муносиб ғалабангиз билан чин қалбдан табриклайман. Қирғизистон халқи Сизга чин дилдан ғалаба тилади, Сизнинг ғалаба қилишингизга шубҳа ҳам қилмаган эди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига сайланганингиз чинакам яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантиришнинг кафолати деб биламиз. Тарих ўз йўлини аллақачон танлаб олган, халқларимиз минглаб йиллар давомида ёнма-ён яшаб келмоқдалар, бинобарин чинакам қардошлик муносабатларини мустаҳкамлаш бизнинг муқаддас бурчимиздир. Юксак ва масъулиятли лавозимда Сизга муваффақият ва сиҳат-саломатлик тилайман.

Камоли эҳтиром билан
М. ШЕРИМҚУЛОВ,
Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси.

* * *

«Сув қурилиши» концернининг кўп минг кишилик жамоаси, унинг бошқаруви ва шахсан ўз номимдан Сизни Ўзбекистон Республикаси президентлигига сайланганлигингиз билан самимий қутлайман. Умумхалқ сайлови натижалари кўп миллатли республикангиз халқларининг Сиз ўтказаётган иқтисодий, ижтимоий ва миллий сиёсатга ишончини тасдиқлади.

Сизни фаол сиёсий арбоб ва юқори малакали хўжалик раҳбари сифатида кўпдан биламиз, республика халқ хўжалигини ривожлантиришга ва республикалараро муносабатларни мустаҳкамлашга Сиз катта ҳисса қўшдингиз. Мелиорация ва сув хўжалиги равнақида Сизнинг манфаатдорлик билан иштирок этаётганлигингизни алоҳида таъкидлаймиз. Концернимиз ана шу ҳаётий муҳим тармоқни мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам Сиз билан биргаликда ишлашга тайёр.

Сизга сиҳат-саломатлик, Ўзбекистон Республикаси олий давлат лавозимидаги ишингизда муваффақиятлар тилаймиз.

Ҳурмат билан,
концерн бошқаруви раиси ПЎЛАТЗОДА.

* * *

Тожикистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ходимлари номидан ва шахсан ўз номимдан Сизни тарихда биринчи марта қардош Ўзбекистон Республикаси президентлигига умумхалқ томонидан сайланганлигингиз билан табриклашга рухсат этгайсиз. Ўзбекистон халқининг Сизни сайлагани барқарорликни сақлашга, иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштиришга, жамиятда демократия, инсонпарварлик, эркинлик ва ижтимоий адолат қоидаларини қарор топтиришга қаратилган сиёсатингиз қўллаб-қувватланишининг ёрқин далилидир. Халқни тўйдирадиган деҳқонлар Сизнинг турмуш даражасини яхшилашга ва меҳнатдан манфаатдорликни оширишга қаратилган фаолиятингизга ана шундай баҳо бермоқдалар.

Тожикистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари Ўзбекистондаги ҳамкасблари ва дўстлари билан тарихий таркиб топган алоқаларни бундан буён ҳам ҳар томонлама ривожлантиришга, қардошларча дўстликни мустаҳкамлаб, уни ҳозирги воқеликка муносиб янги мазмун билан тўлдиришга қатъий аҳду-паймон қилганлар. Сизга мустаҳкам сиҳат-саломатлик ва ҳозирги мураккаб ва жўшқин даврда Ўзбекистон Республикаси Президенти юксак лавозимидаги ишингизда муваффақиятлар тилаймиз.

Эҳтиром билан,
Тожикистон Республикаси қишлоқ хўжалик вазири, халқ депутати
В. ВОҲИДОВ.

* * *

Тошкент, Ўзбекистон Республикасининг Президенти
Ислом Абдуғаниевич КАРИМОВГА

Чин кўнгилдан табриклайман, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, Ўзбекистон халқининг фаровонлиги йўлидаги демократик ислоҳотларни ўтказишда янги муваффақиятлар тилайман. Халқларимизнинг анъанавий дўстлиги ва ҳамкорлиги келгусида ҳам ривожланиб, мустаҳкамланаверишига қатъий ишонч билдираман. Президент жаноблари, Ўзбекистон халқига энг яхши тилакларимни етказгайсиз.

Ҳурмат билан: Молдова Республикасининг Президенти Мирча СНЕГУР.

Маҳаллий советларда аҳвол қандай?

СОН ЭМАС, СИФАТ КЕРАК

Маҳаллий совет депутатлари билан суҳбатлашиб, уларнинг ҳозирги кундаги фаолиятларидан бирор нарса ёзишни кўнглимга тугиб юрардим.

Ана шу ниятда Янгийўл район советининг оддийгина биносига кириб бордик. Бизни йўлакнинг охирги хонасида ёлғиз ўтирган 30—35 ёшлар атрофидаги одамга учраштиришди.

— Исмим Алишер, шу ерда референт бўлиб ишлайман. Нима ёрдам керак бўлса, айтаверинг. Ҳал этолсам, кўмаклашарман, — дея қарши олди у.

— Район халқ депутатларининг рўйхатини кўздан кечирсам, дегандим.

Алишер Йўлдошев менга сайлов мавзеи ва депутатларнинг исму шарифлари қайд этилган рўйхатни берди.

— Бу ерда соҳаси, касб-кори кўрсатилмаган-ку? — сўрадим ундан.

— Қайси бири керак? — рўйхатдагиларни бирин-кетин санай кетди. — Бу... раиси, бу... директори бошлиғи, бу...

— Нима депутатликка фақат раҳбарлар сайланишганми дейман?

— Ҳа энди ўзингиз биласиз. Уларнинг фойдаси кўпроқ тегаётгани учун...

— Кимга?

— Халққа-да.

— Район совети депутатларининг умумий сони қанча?

— Саксон нафар.

— Ҳеч бўлмаганда қайси соҳадан қанча депутат сайланганини билсак бўладими?

— Бунинг нима ҳожати бор? Керак бўлганда ҳисоблаб, аниқлайверамиз. Нима, саксонтагина депутатни билмасмидик.

— Яхши, унда оддий колхозчи ёки ишчи депутатлардан бирортасини кўрсата қолинг?

— Бу мавзеда йўқ... бунисида ҳам... Бўлим ёки бригада бошлиқларидан топиб бера қолай? — деди у бармоғини рўйхатга тираб.

— Улар ҳам кичик бўлсаям бошлиқ-да. Илтимос, қарайверинг-чи, балки бирорта оддийроқ депутат топилар?

— Битта-яримта бору бошқа мавзедан. Жуда олисда...

— Унда начора, бригадир бўлсаям, майли.

— Хўп яхши, ҳозир Тожихон Ҳамробековanинг олдига борамиз. Дала шийпонида бўлиши аниқ.

— Бир йўла депутатларни қайси масалалар кўпроқ безовта қилаётганлигини ҳам билиб олсак...

Суҳбатдошим папкадаги қоғозларни титкилай кетди.

— Мана бу бир колхоз раисидан тушган талаб. У ҳам депутат.

Қоғоз билан танишиб чиқдим. Хўжаликка шифер сўрабди..

Референт яна бирорта талабнома топилиб қолар деган илинжда қоғозларни қайта кўздан кечирди, лекин бефойда...

— Нима, сизларда депутатларнинг талаблари рўйхатга олинадиган дафтар йўқми?

— Улар ўз ишу ташвишларидан ортишмайди. Вилоят Совети ва республика халқ депутатларигина келиб туришади. Унақа дафтар раиснинг котибасида туради.

Хуллас, Тожихон опани излаб йўлга тушдик. Икки чақиримча юргач, катта йўл ёқасида жойлашган, кўримсизгина икки хонали уй олдида тўхтадик. Эшигида катта қулф. Бу бригада шийпони экан.

— Афсус, опа кўпинча шу ерда бўлардилар. Кетдик, — деди Алишер шундай бўлишини олдиндан ҳис этгандек.

— Балки сўраб-суриштирармиз?..

— Натижа чиқиши гумон, — дея жавоб қайтарди у кайфияти бузилиб.

Ноилож ҳамроҳимнинг орқасидан эргашдим. У саёҳатга чиққандек, секин одимларди. Менинг эса вақтим зиқ. Кўзлаган ишим амалга ошмаётгани учун ичимни ит тирнарди. Ҳамроҳимнинг диққати ошди шекилли, менга қараб:

— Сизга ишининг нима аҳамияти бор? Шу атрофдаги депутатлар билан учрашиб ёзавермайсизми? — деб қолди. Ҳатто, ҳоҳишимни ҳам сўрамай, яқин орада ишлайдиган депутатлардан айримларини чақириб, улар билан суҳбатлаштирмоқчи ҳам бўлди.

Шу пайт хонага иккинчи референт Шерали Ўрмонов кириб суҳбатимизга қўшилди. У столнинг бир четида турган «Ўзбекистон овози» рўзномасини олар экан: — Ие, бу газета «Голос народа»нинг таржимасига ўхшаб чиқаяптими? — деб қолди.

— «Голос народа» газетаси борлигидан хабарим йўқ экан, — дедим ажабланиб.

— Московада чиқадигани бору. Ўзимизда, киоскаларда ҳам сотилади, — деди наҳот шуни билмасанг деган маънода тикилиб.

— Мабодо «Народное слово» билан чалкаштирмаяпсизми?

— Билмадим яна. Бир кўзим тушгандек бўлганди.

Бундан чиқдики, бу киши «Халқ сўзи» рўзномаси тўғрисида ҳам деярли ҳеч нарса билмаслиги, шу рўзнома тўғрисида гапирилганда янгиликдан хабар топаётгандек эшитиши, сўраб-суриштиришидан сезилиб турарди.

Ҳай, майли. Бу гаплар ҳам ўз йўлига. Депутатлар билан учраша олдингизми, дерсиз. Ҳа, ҳар қалай Тожихон Ҳамробекованинг уйини билувчилар ҳам топилди.

Тожихон опа билан узоқ суҳбатлашдик. Опа 9 ёшарлигидан буён далада экан. Иш фаолиятига 33 йил тўлибди. Шундан 19 йили бригадага етакчилик қилиш билан ўтган. 17 марта қишлоқ, 4 маротаба район совети депутатлигига сайланган. Отаси Улуғ Ватан урушига кетганича қайтмади. Мурғак қиз ёлғиз она қўлида тарбияланди. Ҳаётнинг у чекмаган заҳмати, меҳнатнинг у енгмаган машаққати қолмади ҳисоб. Ҳозир 52 ёшда бўлсада, серғайрат. Онаси Ҳаёт опа ҳам 86 ни қоралаганига қарамай тетик.

Тожихон опадан «Депутатликка қайта-қайта сайланишингизнинг боиси нимада?» — деб сўраганимизда у: «Меҳнатдан бош тортмаслигимда», — дея жавоб қайтарди. Олинган наказлари, уларнинг қайсилари бажарилгани борасида сўз юритганимизда эса, серқатнов йўлларга электр ёритгичлари ўрнатилиши, ободонлаштириш ва асфальтлаштиришдан мисоллар келтирди, холос. Раҳбарият ёрдам кўрсатаяптими? Нималарни талаб қила олдингиз? — деб сўраганимизда:

— Ҳеч қачон ҳеч нарса талаб қилмаганман. Уларнинг ўзига ҳам қийин, — деган фикрни айтди.

Ёнимизга келиб суҳбатга қўшилган 22-сайлов мавзеидан қишлоқ совети депутати, 31-ўрта мактаб директори Тожихон Ҳидоятова «Мен нима қилсам ҳам колхоз раисини ёнимга олиб бирга югураман. Иш ҳал бўлмагунча ҳолу жонига қўймайман» — деди-ю, аниқ мисоллар келтирмади. Камчилик ва муаммолар ҳақидаги фикрларини сўраганимизда бу икки депутат ҳам фақат савдодаги тақчиллик билан чегараланишди. Мен уларнинг депутатлик фаолиятларини баҳоламоқчи эмасман. Бу борада сайловчиларгина аниқ хулоса чиқаришлари мумкин. Мақсадимиз: уларнинг қийинчиликларини, имкониятсизликларини кўрсатиб бериш, бартараф этилишига баҳоли қудрат ҳисса қўшиш.

Таажжубу таассуфлар ичра миямда чарх уриб турган саволларнинг айримларига Эски Қовунчи қишлоқ советининг раиси Абдураҳмон Ғаниев билан мулоқотда жавоб топгандек бўлдим.

— Асосий касбим — ўқитувчилик, — дея ҳикоя қила бошлади А. Ғаниев. — Бир неча бор район ва қишлоқ советларига депутат бўлиб сайланганман. Олдинлари ҳамма иш хўжакўрсинга қилингандек бўларди. Айниқса қишлоқ совети депутати бўлишга зўрға кўндиришарди. Сайловолди наказларини умуман гапирмаса ҳам бўлади. Шу боисдан ноиблар деярли бирон ташаббус билан чиқишмасди ҳам. Раҳбарларнинггина айтгани-айтган эди. Энди ҳар ҳолда замон ўзгарди. Айниқса охирги сайловларда номзодлар орасидаги рақобатни ва аҳолидаги қизиқишни кўриб кўнглим анча таскин топди. Ижобий ўзгаришлар кўп бўлаётганлигига қарамай эскилик қолдиқлари бир неча йилгача сақланиши турган гап. Биз ҳам биринчи навбатда депутатларнинг сони эмас, сифатига эътиборни қаратдик. Чунки бундай шарафли вазифани эплолмайдиган одам омма орасида нафақат ўзига, балки бутун депутатларга нисбатан салбий фикр туғдириши мумкин. Шунинг учун ҳам кейинги сессияда юз нафар депутат сонини элликтага қисқартирдик. Бу эса талабни кучайтиришимизга, бажариладиган ишларни назорат этишимизга кенг йўл очди. Фақат маҳалла комитетларининг раислари билан ишлашга қийналаяпмиз. Бу ўринга арзийдиган номзодлар кўпу масъулиятни ўз зиммаларига олгилари йўқ. Шаҳарларда маҳаллаком раисларига маош тўланаётганмиш. Бу тадбир қишлоқ жойларига ҳам татбиқ этилса, маҳалла комитети раисларидан нимандир талаб қилишимизга ҳам маънавий ҳам ҳуқуқий имкон туғиларди..

Кўпгина ҳолларда қишлоқ ёки район совети депутатлари бажариши мумкин бўлган ишлар ҳам республика халқ депутатларига юклатилаётир. Чунки, маҳаллий совет депутатларининг кўпчилиги ўзларига бўлган ишончни оқлай олишмаётганга ўхшайди. Албатта, беш бармоқ баробар эмас. Уларнинг орасида ҳам фаол ва лоқайдлари бор. Қандай йўл тутишлари эса бир жиҳатдан сайловчиларга ҳам боғлиқ. Қани энди сайловларда халқнинг фидойи фарзандларигина сайланишса. Сайловчилар ҳам ўз депутатлари билан ҳамкорликни мустаҳкамлашса. Ўшандагина бутун ҳокимият халқ қўлига — халқ ишонган ноиблар қўлига тўла ўтган бўларди.

Абдураҳим ХАЛИЛ ўғли,
«Халқ сўзи» мухбири.

Иқтисодий алоқалар мустаҳкамланмоқда

8 январь куни Тошкентда Тожикистон Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ҳукуматлари ўртасида 1992 йилги савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланди.

Битимда икки республика ўртасидаги ўзаро савдо-иқтисодий муносабатларни ягона иқтисодий макон доирасида тенг ҳуқуқли шериклик ва ўзаро манфаатдорлик асосида амалга ошириш кўзда тутилган.

Битим республикалар ҳудудида жойлашган корхоналар ва ташкилотлар маҳсулот етказиб бериш юзасидан хўжалик шартномалари тузишни 1992 йил 15 январгача тугаллаши назарда тутилади.

Битим доирасида 1992 йилда маҳсулотлар ва моллар етказиб бериш ўзаро ҳисоб-китобига дахл қиладиган нарх белгилаш ва нархларни тартибга солишнинг ягона сиёсатини ўтказиш кўзда тутилган.

Битимни имзолаш маросимида Тожикистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Д. Каримов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари Т. Шарипов, Тожикистон билан Ўзбекистон вазирликлари ва маҳкамаларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

ҚИШЛОҚДА КОМПЬЮТЕР

Жиззах вилоятининг «Ғалаба» давлат хўжалигида ишлаб чиқаришни компьютерлаш бошланди. Америкада ишлаб чиқарилган ва 47 минг сўмга сотиб олинган электрон ҳисоблаш машинаси ишга туширилиши билан ҳисобчилар сони ярмига қисқариб кетди. Кейинчалик давлат хўжалиги ишлаб чиқаришининг барча соҳаларида электроникадан фойдаланилади. Бу эса иқтисодий жиҳатдан катта фойда келтиради.

Бухоро вилоятидаги Балимонов номли давлат хўжалиги «Навоий» товар-фонд биржасида брокерлик ўрнини сотиб олди. Хўжалик ўз биржа мутахассисни ўқитиш учун ҳам ҳақ тўлади. Туя жунини биржада сотиш имконияти хўжаликнинг мустақил ва истиқболли ривожланишининг аниқ йўлидир.

(ЎзТАГ).

ЗОЕ КЕТГАН САБОҚЛАР

«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ» ТАРМОҒИДА ЁНИЛҒИДАН ФОЙДАЛАНИШДА ИСРОФГАРЧИЛИККА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМОҚДА

— Машина мотори бузилди, печканинг мўриси каби қуюқ тутун чиқараяпти. Ҳеч торта олмайди. Қачонгача бундай бедодликка чидаймиз, сифатбузарларнинг танобини тортиб қўядиганлар борми, ахир! — Ҳайдовчининг жаҳл билан айтган бу гапини шериги тасдиқлади.

— Ҳе, нимасини айтасиз? Кечагина моторни таъмирлатган эдим, бугун эса яна шу аҳвол. Бензин тарқатувчига айтсак, аравани қуруқ олиб қочади, бошлиқларнинг эса парвойи фалак. Ҳаммасининг тили бир шекилли, шунча машина ишдан чиқса ҳам ғинг, дейишмайди...

Тошкент вилояти матлубот жамиятига қарашли Тўйтепа автомобиль корхонаси директори М. Охунжонов бундай арзу ҳолни эшитавериб қулоғи пишиб кетган бўлсада, ҳайдовчиларнинг кейинги гапи жон-жонидан ўтиб кетди. Ваҳоланки, бундай камчиликларга ўзи айбдор бўлгани учун ҳам ҳуруж қилиб келаётган жаҳлини ичига ютди. Бензин танқислиги туфайли «Р-2» турдаги хом бензинчи сифат кўрсаткичларини тикламасдан ишлатишга рухсат берган ўзи эдида! Мазкур корхонада ўтган бир ярим йил ичида қарийб 70 минг литр ана шундай сифатсиз бензин машиналарга қўйиб юборилди. Бунақада машиналарнинг мотори тугул ўзи ҳам сочилиб кетиши ҳеч гап эмас. Етказилган зарар эса давлат ҳисобидан қопланмоқда.

«Ўзбекбирлашув» тармоғидаги автомобиль корхоналари бевосита алоқалар билан нефть ҳайдовчи заводлардан «Р-2» бензинини кўплаб олишмоқда. Бироқ унинг сифати текширилмай ишлатилмоқда. Юқоридаги каби мисолларни бошқа жойлардан ҳам келтириш мумкин. Хусусан, Шаҳрисабз автобазасида «Р-2» хом ашёси А—76 бензини билан аралаштирилиб юборилганлиги маълум бўлди. Оқибатда умуман ишлатиш учун яроқсиз бензин машиналарга қуйилган. Бу бензиннинг сифати текширилганда давлат нормалари бўйича қолдиғи 1,8 фоиз бўлиши керак эди, амалда 18,6 фоизни ташкил этди. Бундай бензин билан унақа-бунақа машина юришга чидамайди. Ленинград район матлубот уюшмасининг автомобиль корхонасида эса 16.427 литр бензин шундай йўл билан сифати бузилгани аён бўлди.

Шу ўринда бошқа масала ҳақида алоҳида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Мутахассисларнинг фикрича, сифатсиз бензин моддий зарардан ташқари, атроф муҳитини жиддий ифлослантиради, кишиларнинг соғлиғига путур етказади. Автомобиль корхоналари раҳбарлари эса бензин топганидан хурсанд бўлиб, дўппини чамбарак қилиб юришибди. Келтирилган зарар уларга ари чаққанчалик таъсир қилмаяпти. 1990 ва 1991 йилнинг беш ойида «Ўзбекбирлашув» автомобиль корхоналари нефтни қайта ишловчи заводлардан ва бошқа ташкилотлардан белгиланганига қўшимча равишда 2.579 тонна хом бензин олишган. Хом бензиннинг сифат кўрсаткичлари тикланиб ишлатилганига ҳеч ким кафолат бермайди. Турган гапки, ёнилғи танқислиги рўй бераётган шароитда унинг сифатини талаб даражасига келтириш ҳақида бош қотириб ўтиришмайди. Демак, сон минг машиналарнинг мотори ишдан чиққан, табиатга, одамлар соғлиғига зарар етган.

«Ўзбекбирлашув» тармоғида унинг автомобил корхоналарида ёнилғидан фойдаланиш масаласи тез-тез текширилиб турилади. Йўл қўйилаётган камчиликлар ва нуқсонлар рўй-рост кўрсатилади, уларни бартараф этиш юзасидан қатор маслаҳатлар ва ёрдам берилади. Аммо тармоқда ёнилғидан фойдаланишни тартибга солишда, уни ҳисоб-китоб билан тежаб ишлатишда туб ўзгаришлар бўлмаяпти. Ҳамон ўша исрофгарчилик давом этмоқда. Нефть маҳсулотларини нотўғри ишлатишга чек қўйилганича йўқ. Юқоридаги мисол фикримизнинг далили. Ҳар йили текширилганига қарамасдан шу пайтга қадар 12 та ташкилотда ёнилғидан фойдаланишнинг оддий қўлланмалари йўқлигини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. 13 та корхонада эса умуман тежамкорлик ҳақида бош қотирилмаяпти. Текширилган аксарият ташкилотларда камёб нефть маҳсулотларини бошқалари билан алмаштириш, ресурсларни тежайдиган техникани жорий этиш бўйича иш қилинмаяпти.

Афсусланарли томони шундаки, ҳар галги текширишларда ҳисоб-китоб ишлари қониқарсиз ташкил этилганлигига жиддий эътирозлар билдирилади, лекин бу камчиликларга барҳам берилмайди. Масалан, «Узкомстроймонтаж» бирлашмаси ҳайдовчилари ўтган йили нақд пулга 10.740 литр дизел ёнилғиси сотиб олишган бўлса-да, бу бухгалтерия ҳужжатларида акс этмаган. Шаҳрисабз автобазасида олтита КамАЗ автомобили бор. Бу машиналарга ўтган йилида бор-йўғи 17 тонна дизел ёнилғиси ажратилган. Агар бу рақамни тақсимлаб чиқадиган бўлсак, кунига ҳар бир машинага 8 литрдан тўғри келади. Апрель—май ойларидаги йўл варақалари текширилиб кўрилганда бирортасида ҳам ёнилғи олинганлиги ҳақида маълумот йўқ. Ҳайдовчи Д. Аҳмедов февраль ойида бир литр ҳам ёнилғи олмасдан 1839 километр масофа юргани ва 503 литр дизел ёнилғисини тежаб қолганлиги қайд қилинган. Демак, бу ердаги ҳайдовчилар ёнилғини ўз ҳисобидан олиб, машинадан хоҳлаган ишида фойдаланишади.

Ёнилғи-мойлаш маҳсулотларнинг қолдиғини ҳисоблаш анча мураккаб иш. У ўз вақтида эътибор билан ҳисоб-китоб қилишни талаб этади. Бироқ кўп корхоналарда маҳсулотнинг қолдиғини ҳисоблаш қоидага хилоф равишда олиб борилмоқда. Наманган ва Сирдарё вилоятларидаги корхоналарда нефть маҳсулотлари учун берилган патталарнинг тартиб сони, миқдори ҳеч қаерда қайд этилмайди. Самарқанд автомобиль бирлашмасида эса 1190 литр бензин тасдиқловчи ҳужжатларсиз ҳисобдан чиқарилиб юборилган. Умуман, Самарқанд бирлашмасида нефть маҳсулотларининг қолдиғини ҳисоблаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ҳар ойда маҳсулотнинг миқдори ўлчаниб тафтиш ўтказилиши керак. Амалда эса бухгалтерия маълумотлари асосида ҳисоб чиқарилади. Бу бирлашманинг Паст Дарғомдаги колоннасида амалдаги қолдиқ литрларда ҳисобланиб килограммларга тенглаштирилиб қўйилган. «Ўзбекбирлашув»нинг 20 корхонасида тафтиш ўтказилганда анча миқдорда камомад ва ортиқча маҳсулот борлиги маълум бўлди. 13 та ташкилотда нефть маҳсулотларини қабул қилиш, сақлаш ва тарқатиш шароитлари маҳсулотни сифат ва миқдор жиҳатидан асралишини таъминламайди. Бунинг оқибатида йилига 120 тонна нефть маҳсулотлари йўқотилиши мумкин.

Текширилган аксарият корхоналарда автотранспорт ишини ҳисобга олиш талабларга жавоб бермайди, йўл варақлари қоидага хилоф равишда тўлатилмоқда, қўшиб ёзиш ҳоллари давом этаётир. Наманган бирлашмаси ва унинг корхоналарида 10 минг километрдан зиёд, Сирдарё бирлашмасида қарийб 5 минг километр масофа қўшиб ёзилгани маълум бўлди. Шовот автобазасида 93 та автомобилдан 50 таси, Ҳазорасп автобазасида 104 тадан 16 таси, Тўрткўл автобазасида эса барча транспорт воситаларининг спидометрлари носозлиги, бунинг оқибатида уларнинг ишини ҳисобга олиш умуман мумкин эмаслиги аниқланди. Бундан ташқари мазкур автобазаларнинг ҳайдовчилари машиналарни ўз уйларида сақламоқдалар. Айниқса Жиззах матлубот жамиятининг автокорхонасида ёнилғидан фойдаланишда жиддий камчиликлар содир бўлаётир. Ҳужжатларда ўтган йили ва шу йилнинг 1 чорагида 580 минг литр автобензин ва 77,5 минг литр дизел ёнилғиси тежаб қолингани қайд қилинган. Бироқ бу рақамлар ортида ҳайдовчиларнинг четдан ёнилғи олганлиги, турли қўшиб ёзишларга йўл қўйганлиги турибди. Ҳатто кўзни чирт юмиб давлат ҳисоботларини ҳам чалкаштириб юборишган. Чунончи, ўтган йили юк автомобилларининг босиб ўтган йўли 260,2 минг километрга камайтирилиб кўрсатилган. Бухоро бирлашмасининг марказий автоколоннасида ҳам осмондан олиб 123 минг литр бензин ва 57 минг литр дизел ёнилғиси тежаб қолингани қайд қилинган. Ҳозирги шароитда бу ёлғон, қалбаки рақамларнинг кимга кераги бор?

Текширилган ташкилотларнинг ҳужжатлари маъмурий органларга топширилди. Уларга нисбатан қаттиқ чоралар кўрилади. Бироқ мақсад жазолаш эмас, жойларда аҳволни яхшилашдан иборат. Бунинг учун аввалambor «Ўзбекбирлашув» раҳбарлари ва мутасаддилари жон куйдиришлари, камчиликларнинг сабабларини атрофлича ўрганиб, зарур сабоқлар чиқариб олишлари керак.

С. САЛИМОВ,
Ўзбекистон давлат нефть назоратининг етакчи назоратчиси.

ТЕГИРМОННИНГ УНИ ТОТЛИ

Ўтмишда не-не забунликлар кўрган халқимиз ўзининг санъатга эш ҳунарлари билан ҳар қандай даврда ҳам турмуш юкини, рўзғор қийинчиликларини енгиб келган. Шунданмикан қўли очиқ, бағри кенг, меҳмоннавоз...

Бугунги кунда Чортоқ туманининг кўпгина қишлоқларида ҳам, шаҳардаги қатор маҳаллаларда ҳам ўнлаб тегирмонлар қурилди. Тегирмончи боболар бу қадам ҳунар ижросини эсга олиб, шогирдлар тайёрлашаяпти, ун тортиб, оилаларга барака олиб, шогирдларга барака улашмоқдалар. Тегирмон унидан пиширилган ширмой ва оби нонлар, кулчалар жуда тотли.

Яқинда Боғистон қишлоғининг Балиқликўл ва Янгиобод маҳаллаларида ҳам тегирмон ишга тушди. Уларнинг бирида Маҳкамхўжа ака Аҳмадалиев тегирмончилик қилиб, 1975 оиланинг оғирини енгил қилаётир.

Совхоз ишчиси, етти фарзанднинг отаси Мадамин ака Турғунов икки қоп буғдойни тортишга олиб келган экан, юзлари табассумдан яшнаб кетди:;

— Худога шукур, шундай кунлар ҳам келар экан-а.

✦ БИР товуққа ҳам сув, ҳам дон керак. Минг товуққачи? Зуҳро Заренова ана шундай улкан, машаққатли меҳнат оғушида бўлади. Аҳоли дастурхонини парҳез маҳсулотлари билан мўл-кўл қилиш учун курашаётган Жиззах вилоятидаги Октябрь районига қарашли Темирязев номли давлат хўжалиги жамоасининг эришган ютуқларида унинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

СУРАТДА: Зуҳро Заренова.

У. ҚУШВАҚТОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОД ДОРИЛФУНУНИ ВА МОЛИЯ ИЛМГОҲИ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, илм-фанни ривожлантиришга, халқ хўжалигининг юқори малакали мутахассисларини тайёрлашга қўшган ҳиссаси ва ижтимоий турмушдаги фаол иштироки учун қуйидаги ўртоқларга фахрий унвонлар берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ»

Абдуллаев Ёрқул — молия илмгоҳининг таълим ишлари бўйича проректори

Абрқулов Қулмамат — иқтисод дорилфунуни «Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш» кафедрасининг мудири

Ғуломов Саидаҳрор Саидаҳмедович — иқтисод дорилфунунининг ректори

Сафоева Қумри — молия илмгоҳи олий математика кафедрасининг мудираси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМИ»

Абдураҳмонов Қаландар — иқтисод дорилфунуни «Иқтисод ва меҳнатнинг ижтимоий жиҳатлари» кафедрасининг профессори

Бекқулбеков Фарид — иқтисод дорилфунунининг доценти

Жалолов Жамол — иқтисод дорилфунуни «Маркетинг ва ташқи иқтисодий реклама» кафедрасининг мудири

Исломов Сафар Одилович — молия илмгоҳи «Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш» кафедрасининг мудири

Қосимов Ботир Умарович — иқтисод дорилфунуни доценти.

Набиев Ҳамидулла — иқтисод дорилфунуни «Статистика» кафедрасининг профессори

Назаров Азамат Шохназарович — иқтисод дорилфунуни сиртқи факультети декани

Носиров Шукурулло Ҳошимович — молия илмгоҳи «Халқ хўжалиги тармоқлари иқтисодиёти» кафедрасининг мудири

Нехай Валентина Степановна — иқтисод дорилфунуни сиёсий иқтисод кафедрасининг профессори

Раззоқов Абдуҳалил Абдухолиқович — иқтисод дорилфунуни «Иқтисодий таълимотлар тарихи» кафедрасининг мудири

Рашидов Ўктам Юнусович — иқтисод дорилфунунининг проректори

Ҳамидов Хожиакбар — иқтисод дорилфунуни сиёсий тарих кафедрасининг доценти

Шоакрамов Қўчқор — молия илмгоҳи «Технологиялар тизимлари» кафедрасининг доценти

Шодиев Турсун — иқтисод дорилфунуни иқтисодий кибернетика кафедрасининг мудири

Йўлдошев Зокир — иқтисод дорилфунунининг проректори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЁШЛАР МУРАББИЙСИ»

Исроилов Жўра — молия илмгоҳи «Технологиялар тизимлари» кафедрасининг мудири

Ким Мин Гер — молия илмгоҳи «Статистика» кафедрасининг доценти

Шанченко Иван Васильевич — молия илмгоҳи «Пул муомаласи ва кредит» кафедрасининг доценти

Шарифхўжаев Мурод — молия илмгоҳининг ректори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИҚТИСОДЧИ»

Ангелида Марта Семеновна — молия илмгоҳи «Халқ хўжалиги тармоқлари молияси ва сармоя» кафедрасининг профессори

Зайниддинов Шавкат Нуриддинович — иқтисод дорилфунуни «Ижтимоий иқтисодиёт ва хўжалик воситаларини бошқариш» кафедрасининг мудири

Эшмуҳамедов Анвар Эгамқулович — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Комилов Шуҳрат Мирзааҳмедович — иқтисод дорилфунуни «Ҳисоблаш техникаси» кафедрасининг мудири

Каримов Фатхулла Шукурович — молия илмгоҳининг проректори

Муҳиддинов Диёр Муталович — иқтисод дорилфунуни «Тижорат ва ишлаб чиқариш воситалари маркетинги» кафедрасининг мудири

Салимов Ҳожиакбар — молия илмгоҳи профессори

Сотволдиев Абдураҳмон — молия илмгоҳи «Бухгалтерлик ҳисоби» кафедрасининг профессори

Ҳакимова Матлуба Абдуллаевна — молия илмгоҳи «Макроиқтисод» кафедрасининг мудираси

Шодмонов Шерқул — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Яхёев Қосим Абдуллахўжаевич — молия илмгоҳи «Молия» кафедрасининг профессори

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Абдувоҳобов Ортиқхўжа — молия илмгоҳининг доценти

Абдуллаев Олимжон Миржонович — иқтисод дорилфунунининг профессори

Абдураимов Абдурашид Арслонович — молия илмгоҳи молия-иқтисод факультетининг декани

Акимов Искандар Усмонович — иқтисод дорилфунуни профессори

Олимжонов Одил Олимович — иқтисод дорилфунуни Андижон филиалининг доктoранти

Ортиқов Абдураҳим — иқтисод дорилфунуни профессори

Бобожонов Ортиқбой иқтисод дорилфунуни доценти

Бадалбоев Икром Сайфуллаевич — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Воҳидов Содиқ — иқтисод дорилфунуни доценти

Ғозибеков Дилшод Ғуломович — молия илмгоҳи кафедра мудири

Зайниддинов Муҳиддин Ҳусаинович — иқтисод дорилфунуни профессори

Иминов Тоҳиржон Каримович — иқтисод дорилфунуни Андижон филиалининг директори

Қодирхонов Саидкарим — иқтисод дорилфунуни профессори

Калонов Баҳодир Зикриллаевич — иқтисод дорилфунуни кечки факультетининг декани

Қоралиев Тўрабой Матқулович — молия илмгоҳи профессори

Каримов Акрам Аббосович — молия илмгоҳи ўқув-иқтисод факультетининг декани

Каримов Акрамжон Тожиддинович — иқтисод дорилфунуни иқтисодий ахборот факультетининг декани

Нуриддинов Сайфиддин Зайниддинович — молия илмгоҳи «Молия» кафедраси мудири

Сатторов Нуриддин Ортиқович — иқтисод дорилфунуни тайёргарлик факультетининг декани

Тошмуродов Тозабек — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Тухватов Миндигали Бадриддинович — иқтисод дорилфунуни профессори

Умарова Мастура Ғуломовна — иқтисод дорилфунуни профессори

Фаттахов Аҳмаджон Азизович — иқтисод дорилфунуни тижорат факультетининг декани

Ҳакимов Назар — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Ҳакимов Хондамир Маъруфович — иқтисод дорилфунуни доценти

Ҳошимов Баҳодир Абдуғаниевич — молия илмгоҳи сиртқи факультети декани

Хўжаев Нутфилло — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Шоғиёсов Талъат Шохобович — молия илмгоҳи катта ўқитувчиси

Шермуҳамедов Аббос Тоирович — иқтисод дорилфунуни профессори

Эгамов Эсон — молия илмгоҳи кафедра мудири

Эшанова Мила Ҳамроевна — иқтисод дорилфунуни кафедра мудири

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 8 январь.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

КОРХОНА ОЧМОҚЧИМИСИЗ?

БАЪЗИЛАР кичик корхона очмоқчи, бўлишади, лекин бу ишни қандай бошлашни билишмайди. Маржонбулоқ кони маъмурияти шунақа одамларга йўл-йўриқ кўрсатишга, тегишли бино ажратишга, ҳатто дастлабки пайтлардан то ўзини ўиглаб олгунга қадар маблағ билан ҳам таъминлашга тайёр. Кон раҳбарларини меҳнаткашларга маиший, маданий хизмат кўрсатиш, уларнинг дам олишини уюштириш каби тадбирлар кўпроқ қизиқтиради.

ФОЙДАЛИ ҚУМ

ҚУЙТОШ конида маъданни ювгандан кейин ҳосил бўлган қум барханларидан Жиззах вилоят қурилишларида кенг фойдаланила бошланди. Мазкур қум таркиби Қарши, Бекобод ва Чирчиқдан келтирилаётган қумдан сифати ҳамда арзонлиги билан афзалдир.

БИЗ БИЛГАН ВА БИЛМАГАН ОЛАМ

Америкалик ўзбеклар

САФАР ТАФСИЛОТИ

Америка, сеҳрли диёр... Шоиримиз Абдулла Ориповнинг «Ўзбекистон — ватаним маним» қасидасидаги оҳанграбо бу сатр хоҳлаймизми, хоҳламаймизми — бизни гоҳ ҳаёлан гоҳ ботинан эртакларда сўйлангудек шу мамлакатга етаклайди.

Хўш, биз Америка, американиклар, уларнинг турмуш тарзи, ҳаётлари, урф-одатлари ҳақида нималарни биламиз? Фашизмга қарши кураш йилларидаги ўзаро ҳамдўстлик, қуролдошлик қалбларга бироз илиқлик солди, лекин 50 — 60 йилларда ўйлаб топилган «Совуқ уруш» муносабатларимизни яна музлатиб юборди. Биз Америкага фақат қийшиқ ойнали қора кўзойнаклар билан «ўлиб-чириб бораётган империализмнинг бош бекати, сўнгги қалъаси» сифатида қараб келдик. Чўққи соқолли Сем оғани Америка тимсоли сифатида қабул қилиб, у бизнинг «озодлигимиз, бахтли келажагимизга тажовуз солиб турган такаббур кимса» деб қайта-қайта онгимизга сингдирдик, эндигина мактаб остонасига қадам қўйган мурғак гўдакдан тортиб, етуклик гувоҳномасига эга бўлиб катта ҳаётга қадам қўяётган навқирон ўсмиргача Америка демократия зиндони, ҳурлик кушандаси, фаҳш ва шаҳват юрти, зулму бадкирдорлик маскани ва бошқа ўнлаб салбий ташбеҳлар билан сабоқ бериб келдик.

Хайриятки, замонлар ўзгарди. Сувратимизга ранг югуриб, сийратимиз покланиш, озодлик, ҳурлик шабадаларидан баҳраманд бўлди. Энг муҳими ва асосийси — биз «СССР» деган қаъада якка-ёлғиз эмаслигимизни, бутун дунёда бизга кўз тикиб турган қондошларимиз, жондошларимиз, ҳамюртларимиз, ўзбек элининг бир сиқим тупроғи учун жонини беришга тайёр фидойилар борлигини ҳис қила бошладик. Москвадан, марказдан, КГБдан хавфсирамай ватандошларни боболари, авлодлари киндик қони тўкилган муборак заминга дадил таклиф этадиган бўлдик. Ўзимиз ҳам тиканли сарҳадларни босиб ўтиб, ўзбек номини, миллий удуми, урф-одатини кўз қорачиғидай, энг сўнгги ягона бойлигидай асраётган миллатдошларимиз ҳузурига ташриф буюраяпмиз. Юртимизнинг 1 сентябрдаги чинакам озодлиги эса оз-моз очилган туйнукларни баралла очиб, эшиклардаги занглаган зулфларни чилпарчин қилиб юборди.

Ҳар куни юртимизга ўнлаб, юзлаб сайёҳлар келиб кетишади. Улар орасида ўзбеклар — ватандошларимизнинг салмоғи тобора ортиб бораяпти. Бир-бирининг хонадонига, тўй-маросимларига, қувончли воқеаларга, дийдор кўришга таклиф этишлар одат тусига кириб бормоқда. Ўтган йилнинг куз ойларида марғилонлик ака-ука Темурхон ва Авазхон Мухторовлар америкалик ўзбекларнинг таклифига биноан иккинчи ярим шардаги мамлакатда меҳмон бўлиб қайтишди.

Ака-укаларни нафақат марғилонликлар, балки вилоятдаги каттаю кичик ажойиб ташкилотчи, миллат ва халқ иши учун фидойи, саховатпеша сифатида яхши билишади. Иккиси ҳам Марғилон шаҳар ҳамда Фарғона вилоят кенгашларига депутат қилиб сайлангани халқ назарига тушишгани, обрў-эътибор топишганининг яққол далилидир.

Темурхон Мухторов — чин маънодаги тижоратчи. У икки йил аввал ижара услубида ишлайдиган кичик корхоналар қуришни дадил бошлаб юборганди. Ҳозир бу тадбиркорнинг ғишт заводи, пишлоқ цехи, ёнилғи қуйиш тармоғи, тикувчилик корхоналарида 500 дан зиёд ишчи меҳнат қилаяпти. Улкан мақсадни кўзлаган бу кичик корхоналар билан алоқа ўрнатишни режалаштириб туришибди.

Авазхон Мухторовни «Халқ сўзи» муштарийларига таништириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. У — рўзномамизнинг ҳақиқий жонкуярларидан, фаол муаллифларимиздан бири. Фақат ўтган йилнинг ўзида рўзномамизда у кишининг қаламига мансуб ва у раҳбарлик қилаётган Марғилон шаҳар прокуратураси фаолиятига доир бир неча мақола эълон қилинди. Ўз навбатида, у обуна мавсумида «Халқ сўзи»га қайишди — уни тарғибу ташвиқ этди.

Фарғоналиклар Авазхон Мухторовни манқурт Гдлянга қарши очиқдан-очиқ кураш олиб борган адолат посбони сифатида ҳам яхши билишади. У 25 ёшида район прокурорлигига тайинланган, 18 йилдан бери қатор районлар, шаҳарларда прокурорлик вазифасини юксак маҳорат билан уддалаб келаётган қонуншуноснинг ютуқлари, обрўси, дадиллиги дашноқлар ворисида «шубҳа» ўйғотганди. Гдлян касб-кор соҳасида ўзидан бир неча баробар устун турадиган адлия катта маслаҳатчисининг курагини ерга тегиза олмади. Дарди ичида кетди.

Мавзудан бироз четлашиб кетганимиз учун муштарийлардан узр сўраймиз. Ҳар қалай бу «чекиниш» америкалик ўзбеклар нима учун бу ака-ўкани Америкага таклиф қилганликларини ойдинлаштиришга ёрдам беради, деган умиддамиз.

Ака-ука Мухторовларнинг Америкага бориб келишганидан сўнг шу мавзуда улар билан бир неча бор кўришиб, муфассал гаплашдим. Қуйидаги мусоҳаба ана шу суҳбатларнинг ихчамгина баёнидан иборат.

— Авазхон ака, ўтган йилнинг куз ойида Сиз америкалик бир гуруҳ ўзбек ватандошларимиз таклифи билан жаҳондаги энг бой, бағоят ривожланган мамлакатда бўлиб қайтдингиз. Америкалик ўзбекларнинг турмуш тарзи, ҳаёт кечиришлари билан яқиндан танишдингиз. Сафар таассуротларингиз ҳақида гапириб берсангиз.

— Дунёдаги энг бой, гўзал, инсон қадр-қимматн юксак баҳоланадиган юртга қадам ранжида қилиш ҳар бир кишининг орзусидир. Менда ҳам шундай ният туғилганини изоҳлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ, албатта. Ўтган йили тақдир тақозоси ила Америкага бориб яшаб қолган Рўзимат акадан мактуб олдим. Шу хатдан айрим жумлаларни айнан келтирсам, сафаримиз мақсади ва муддаоси янада ойдинлашади:

«Сизнинг ҳаққингизда жияним Жилбархон ёзган мактублардан ва Сиз билан дийдор кўришиб суҳбатда бўлган юртдошимиз Рауф Мақсудийдан ўргандим [эшитдим, демоқчи — Н. С.]. Уларнинг ҳар иккиси ҳам ўзингиз ва оилангиз тўғрисида кўп яхши хушхабарлар келтиришди. «Правда Востока» рўзномасида фаолиятингизга оид чоп этилган ёзувни ҳам ўқидим. Бу ёзув кишини фахрлантириши турган гап...

...Ҳурматли Авазхон, кейинги йилларда юртимиздан хорижга ва шу жумладан, Америка, Олмония, Туркияга сайёҳлар ва, шунингдек, вазифа туфайли келувчилар кўпайди. Эндиликда улар ҳеч тортинмасдан биз, ғурбатдаги муҳожирлар билан кўришиб, ҳол-аҳвол сўрашмоқдалар. Сизнинг ҳам Америкага бир келиб кетишингизни кўп истардим».

Ватан соғинчи, қалб ҳайқириғи, армон билан ёзилган шу мактуб сабаб бўлди-ю, худо раҳмат қилғур отамизнинг америкалик қадрдонларини топиб олдик. Ўзаро хат ёзишлар қадрдонликни мустаҳкамлади ва, ниҳоят, ўтган йилнинг сентябрь ойида Рўзи Назар ака сабаб америкалик юртдошларимиз билан дийдор кўришдик.

Ленинград, ҳозирги Санкт-Петербургдаги Пульково тайёрагоҳидан 13 сентябрь куни олис ва сирли Америкага йўл олдик. Чегараю божхоналардаги обдон текширишлардан сўнг тўпланиш хонасига кирдик, тўрт соатлар чамаси ўтгач, бизни Аэрофлотнинг энг катта ва қулай ҳисобланган ИЛ-86 самолётига таклиф этишди. Тўрт соатга яқин учганимиздан сўнг самолётимиз Ирландиянинг Шенон тайёрагоҳига келиб қўнди. Биричи қадамимиздаёқ бутунлай бошқа дунёга, етмиш йил мобайнида миямизга қуйиб келинган ва қонларимизга сингиб кетган «инқирозга учраб, чириб бораётган капиталистик жамият»нинг афзалликларига дуч келдик. Тайёрагоҳнинг ўзи бутун бир кичкина шаҳарчани эслатувчи бўлиб, унда барча хизматлар мужассамланган. Магазинлар, емакхоналар кечаю кундуз йўловчилар ихтиёрида. Қулайлик туғдирадиган барча хизмат турлари мавжудлиги, мол-маҳсулотнинг мўллиги бизни ҳайратга солди. Лоф уриб мақталиб келинган, бизни тарбиялаб вояга етказган тузумнинг сўзсиз инқирозга учраганлигига яна бир бор иқрор бўлдик. Навбатдаги қўниш бекати Канаданинг Нью Фаундленд оролида жойлашган Гандра тайёрагоҳи Шенондагига нисбатан бир неча бор кичик бўлишига қарамасдан, у ердаги шароит деярли фарқ қилмасди.

Ниҳоят, самолётимиз жаҳондаги энг катта тайёрагоҳлардан бири ҳисобланмиш Нью-Йоркнинг Жон Кеннеди тайёрагоҳига келиб қўнди. Ҳужжатларни расмийлаштириб, божхона текширувларини тез уддалаб кутиб олувчилар залига чиқдик. Бу ерда бизни ёши олтмишлардан ошган, кўринишидан асли ўзбеклиги билиниб турган, дипломатик кузатувлар ёки расмий кутиб олиш маросимларига шайланиб кийингандек киши ёнимизга келиб: «Сиз Авазхон басмисиз?» деб ўзимизнинг Марғилон шевамизда мурожаат қилганида хурсанд бўлиб кетдик. Водийликларга хос илтифот билан салом-алик қилдик. У киши асли андижонлик Бурҳониддин ака эканлигини, бизнинг қадрдонимиз Абдурауф Мақсудийнинг ўғли Фаридхоннинг илтимоси билан кутишга чиққанлигини айтди.

Америка Қўшма Штатларининг энг катта шаҳарларидан бири, йирик саноат савдо маркази бўлган Нью-Йорк ҳайратда қоладиган кўп қаватли иморатлари, ҳадсиз-ҳисобсиз магазинлари, банклари, халқаро идоралар билан эътиборни тортади. Инсон ҳузур-ҳаловатини ва америкаликлар айтганларидек, кишилар оромини ўйлаб қурилган равон йўллар, қулай бинолар, ҳавас уйғотиш билан бирга қалбимизнинг тубида қандайдир ҳасад ҳам қўзғайди. Осмонўпар қасрлар яшаш жойлари эмас, маҳкамалару идоралар экан. Нью-Йорк фуқароларининг кўпчилиги асосан бу ерда хизмат вазифаларини ўташиб, шинам ва гўзал Нью-Жерсида яшаб истиқомат қилишар, бу шаҳардаги уй-жой асосан бир ёки икки қаватли бўлиб, кичкина қасрлар йўсинида қурилган ва боғ ҳовлиларга туташиб кетган. Америкалик ўзбекларнинг кўпчилиги шу Нью-Жерсида яшар экан, Биз бу ерда асли марғилонлик Акбархўжанинг ўғиллари Абдуллахўжанинг уйида бир неча кун меҳмон бўлдик. Мезбонлар имкон борича бизга иззат-икром кўрсатишиб, Нью-Йорк, Нью-Жерси, Атлантик Сити шаҳарларининг диққатга сазовор жойларини, Америка тарихи билан боғлиқ масканларни ифтихор ила кўрсатишди.

— Сиз Америкада боббрў, бу мамлакатнинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётида ўзига хос ўрин тутган Рўзи Назар, Абдуллахўжа ва бошқа миллатдошларимиз номларини тилга олдингиз. Уларнинг тақдири, қандай қилиб у ёқларга бориб қолганликларининг сабаблари ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Саёҳатимизнинг асосий мақсаду мазмуни отамиз қадрдони Рўзи ака Умрзоқовни зиёрат қилиш, муҳтарам бу зот билан дийдор кўришиш, мириқиб гурунглашишдан иборат эди. Шу сабабли бизни Нью-Йоркдан Вашингтонга Абдуллахўжа кузатиб борди. Қўшма Штатлар пойтахти Вашингтон Нью-Йоркка нисбатан бирмунча кичик бўлишига қарамасдан, мамлакатнинг сиёсий маркази эканлиги, салобатли, пурвиқор бинолардан нуқул маҳкамаларга мўлжалланган муҳташам биноларнинг кўплиги билан ажралиб турарка.

Рўзи Назар ака бизни Рамада меҳмонхонасида кутиб олди. Ёши етмишлардан ошганлигига қарамасдан ғоят серҳаракат, ҳар бир гапидан такаллуф, самимийлик ёғилиб турадиган, йигитлардай эпчил, аскияга мойил ҳамшаҳаримиз — отамизнинг қадрдони билан учрашишдан беҳад тўлқинланиб кетдик. Хурсандчиликдан ҳаммамиз кўзларимизга ёш ҳам олдик.

Рўзи Назар тақдир тақозоси билан Америкага бориб қолиш сабабларини алам ва изтиробга чўлғанганича сўзлаб берди. Унинг ватан соғинчи, ўзбек юртию миллати ташвиши билан суғорилган ҳикояларининг поёни йўқдек туюларди. Марғилон ёшларининг сардорларидан бири, ўз билими, теран нутқлари билан танилган Рўзимат Умрзоқов Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунларидаёқ кўнгиллилар сафида ҳарбий хизматга йўл олади. Қизил Армиянинг дастлабки муваффақиятсизликлари, қўмондонларнинг уқувсизлиги туфайли минглаб, миллионлаб совет аскарлари, қурол-яроғлар, машиналари асирга олинганди. Ана шулар қаторида Рўзимат Умрзоқов ҳам бор эди. У бир неча йил асирликда бўлиб, оддий аскарларга нисбатан қилинган адолатсизлик ва шафқатсизликларни кўради. Неча бор қочишга ҳаракат ҳам қилади, лекин буларнинг ҳаммаси бефойда бўлиб чиқади.

У асирликда юрган йилларида социалистик тузумнинг заиф томонларини; зўравонликка таянгани, марказлашган ҳокимиятга итоат этувчи сифатида, бориб-бориб инқирозга юз тутишини тушуниб етади. Киндик қони тўкилган ватан ҳам Россия томонидан истило қилинганлигини, мустамлака юрт эканлигини ҳам шу ерда тушуниб етади.

Шундай қилиб, навқирон йигит тақдир тақозоси билан Ғарбга ўтиб колади. Кейинчалик у Рўзи Назар таҳаллусини олиб мақолалар ёзади, маърузалар қилади. Туркистон, Ўрта Осиёга бағишланган йиғинларда қатнашади. У социалистик тузумнинг инқирози, Ўрта Осиё, хусусан Туркистоннинг жаҳон маданияти, фани, адабиётига қўшган улкан ҳиссаларига бағишланган ўндан ортиқ китобнинг муаллифидир.

Яқин вақтларгача ярим асрдан бери халқим, юртим деб яшаётган, ягона нияти ўз ватанини ҳур, озод, мустақил кўриш бўлган букилмас иродали кишини биз фақат Давлат хавфсизлиги комитетининг қора рўйхатларидан халқ душмани сифатида билиб келдик. У менга ёзган хатларидан бирида шундай сатрларни битганди:

«Кеча сизлардаги ахборот воситалари саҳифаларида ва иқтидор эгалари оғзида «хоин» тамғаси урилган бир зотга нисбатан кўрсатган илтифотларингиз учун шукроналаримни баён этаман. Иншоолло, вақти-соати келганда ҳузурларингизга ташриф буюриш ва киндик қоним тўкилган, лекин ярим аср ғурбатда бўлган чоғимда ҳеч бир замон унутмаган юртимни зиёрат этиш, унинг тупроқ-тўзонларига тўйиш азалий мақсадимдир. Бутун умид ва интилишим ана шу мақсадга муяссар бўлишликдир».

Ватан ҳақида шундай самимий, дилдан отилиб чиққан гапларни баён қилган зотни «юрт хоини» деб бўладими? У кишининг сўзларида фақат соғинч ва умид, изтироб ва келажакка умид билан қарашни сезиб олиш қийин эмас эди.

Яна дил сўзлари:

«Мен «ватан хоини» сифатида нима иш қилдим! Бошқаларга ўхшаб ўз ватаним устига, ўз халқим устига қўшин тортиб бордимми! Завод ва фабрикаларни портлатдимми, ариқ ва қудуқларни заҳарладимми! Дунёдаги энг мусаффо юртлардан бирининг ҳавосини заҳри қаттол билан заҳарлайдиган корхоналар қуришга бошқош бўлдимми! Мен халқимни, Ўзбекистонни, бутун Туркистонни озод ва ҳур кўриш истагида қирқ йил куйдим, ёндим. Китоблар ёздим, социалистик жамият қум устига қурилган омонат иморат эканлигини исботлаб беришга уриндим. Менинг барча ёзганларим бугунги кунда ҳақиқатга айланди. Айниқса, жумҳурият Президенти жаноб Ислом Каримовдан ватандан йироқда юрган барча ўзбеклар миннатдордирлар. Чунки у Москванинг тазйиқидан чўчимасдан Ўзбекистон мустақиллигини эълон қилди».

Рўзи Назар аканинг юриш-турмуши, ҳаёти жуда яхши, бундан ғоят миннатдордек туюлади. Лекин бутун дарди ичида экан. 30-йилларнинг охирида Марғилон комсомол комитетининг саркотибларидан бири бўлиб турган пайтда отаси вафот этади. Марҳумга жаноза ўқиттириб, жасадини ўз қўли билан лаҳадга қўяди. Шу «қилмиши» учун комсомолдан ўчирилиб, лавозимидан четлаштирилади. Мен бу ажойиб инсон қатағон йилларининг қурбони бўлганлигини эндигина эшитгандим.

У киши яна армон билан юрибди. Менга ёзган хатларидан биридаги сатрларни ҳамон ҳаяжон ва кўзда ёш билан ўқийман: «Дунёда она меҳрига узоқ йиллар муяссар бўлган ва уларга эҳтиром кўрсатиб хизмат қилиш шарафига эришган инсонлар бор. Бундай бахт менга насиб этмади. Бева қолган меҳрибон онамга кексайган чоғларида хизмат қилишдан маҳрум эдим. Шу боисдан умрбод доғдаман. Ҳеч кимса бундай кулфатга гирифтор бўлмасин. Дунёнинг бевафолигини қаранги, онамнинг вафот этганлигини орадан чамаси тўрт йил ўтгандан кейин билдим. Чунки юртимга ёзган мактубларга жавоб ололмас эдим».

Мана, «энг адолатли» тузум ватандан узоқда юрган жафокаш кимсага нима ҳадя қилганини кўринг! Бедодлик ҳатто йигитнинг энг буюк бурчи — онани сўнгги йўлга узатиш, унинг маросимларида камарбаста бўлишдан ҳам жудо этди!

Рўзи Назар ака ҳамон умид ва ишонч билан яшамоқда. Унинг мақсади турли важ-карсонлар, баҳоналар, тақдирлар ўйини билан ватандан йироқда яшаётган юртдошларимизнинг ҳукумат йўли билан авф этилишларига эришиш, ўрни келса иззат-икром билан элга таклиф қилинишларини таъминлашдир.

Унинг икки фарзанди бор. Қизи Зулфияхон — Америкадаги таниқли иқтисодчи, рўзномаларнинг сиёсий шарҳловчиларидан бири. Унинг Америка иқтисодиётига бағишланган юздан ортиқ илмий иши эълон қилинган. Ҳозир жаҳондаги энг нуфузли рўзномалардан ҳисобланмиш «Нью-Йорк таймс»нинг иқтисодий масалалар бўйича шарҳловчиси вазифасида ишлаяпти. У Америкадаги дунёга машҳур иқтисодчилар билан бемалол мунозара қила олади. Шу ўринда бир мисолни таъкидлаб ўтмоқчиман: бутун дунёда донгдор олим, Нобель мукофоти совриндори, муҳожир Василий Леонтьев билан ҳамкорликда «Ёқилғи ҳисобланмайдиган маъданларнинг келажаги» номли йирик тадқиқот яратди. Бу иш жаҳон иқтисодчилари томонидан фандаги янгилик сифатида тан олинган.

Мен Рўзи Назар аканинг ўғиллари Эркинжон билан тадбиркорларнинг Тошкентда ўтказилган Бутунжаҳон анжуманидан сўнг учрашган эдим. Доимо кулиб турувчи, юзию кўзи ўзбеклигини шундоққина баён қилиб турадиган бу дилбар йигит бир неча кун Марғилонда меҳмон бўлди. Тез орада отасининг юртдошлари билан ўртоқлашиб кетди. Қаерга борса қўл билан ош ейди, чордона қуриб ўтиради, бошидан дўппи тушмайди.

Эркинжон шарқ, айниқса, ўзбек тили ва маданиятининг зўр билимдонлари тоифасига мансуб. Шу билан бирга у немис, инглиз, турк тилларини ҳам мукаммал билади. Арабча, форсча, испанчада қийналмасдан гаплашади.

Мен Эркинжон билан юртимизда ҳам, Америкада ҳам чин дилдан узоқ суҳбатлашдим. Аён бўлдики, у отасини ўта ҳурмат қилар, унинг ҳар бир сўзини, истак ва талабини бажаришни амри вожиб деб билар экан.

— Қиблагоҳимнинг изтиробларига, қайғуларига бироз малҳам бўлармиканман, деб ўзбек тилини ўргандим. Ўзбек маданиятини, урф-одатларини яқиндан билиш учун Қоҳира дорилфунунида ўқидим. Тўққиз йил Туркияда яшадим, — дейди Эркинжон. — Ҳозир эса Ўрта Осиёга оид таклиф ва маслаҳатлар берувчи ширкатда хизмат қилаяпман.

Эркин Назар — ўзбек алифбосини ислоҳ қилишни зиммасига олган фидойи. У биринчилардан бўлиб ўзбек алифбосида қўлланиладиган компьютерлар программасини ишлаб чиқди. Қулай ва осон бу программа орқали ўзбек тили грамматикасини араб, лотин грамматикалари билан бемалол солиштириш мумкин. Шу асосда у «Ўзбек-туркий тил алифбоси» дарслигини яратди ва нашр эттирди. Хориждаги ўзбеклар ҳозир бу қўлланмадан унумли фойдаланишаяпти.

Эркин Назар Ўзбекистонни озод ва ҳур кўриш истагида ўғлининг исмини Озодбек қўйган эди. Бугун у орзуларига қисман эришди, юртимиз чинакам мустақиллик йўлига чиқиб олди. Унинг ўзи эса боболар диёрига келиб, тупроғини тавоф этди.

Америкалик ўзбекларнинг етакчиларидан бири — Абдуллахўжа ҳақида алоҳида самимият билан сўз юритмоқни истардим. Асли марғилонлик Акбархўжанинг ўғли Абдуллахўжа Афғонистонда туғилган. Касбан тижоратчи. Мақсади — ўз ватанини озод, ҳур, эркин кўриш. Абдуллахўжанинг билимдонлигига, дунёқараши кенглигига қойил қоласан. Ақл-заковати ўткир бу сиёсатчи ёш бўлишига қарамай, туркистонликлар жамиятига бир неча йил раислик қилди. Афғонистон тоғларида юриб, муҳожирлар томонидан асирга олинган ўзбек йигитларини озод этишда фаол қатнашди.

— Юртдошларимиз халқимизнинг миллий урф-одатлари, маданияту санъат борасидаги анъаналарини сақлаб қолишга қаттиқ интилишаётганини матбуотда ўқиб, ойнаи жаҳон орқали кўрганмиз, эшитганмиз. Булар ҳақиқатга нақадар тўғри эканлиги хусусида гапириб берсангиз.

— Мени ҳайратга солган нарса юртдошларимизнинг соф ўзбек адабий тилида бемалол гапиришлари бўлди, — дейди Авазхон ака. — Улар баъзан бизнинг гапларимизга савол назари билан қараб қолишарди. Чунки сўзларимиз орасида русчалари кўп эди. Ватандошларимиз билан учрашувларимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим. Халқимизнинг энг яхши анъаналари, ҳатто бизда унутилиб кетилган маросимлар, урфлар, одатлар уларда ҳануз сақланиб қолган. Эркаклар ҳар ўн—ўн беш кунда тўпланиб, гаштак қуришаркан. Нью-Йоркдаги шундай гурунгларга Афғонистоннинг собиқ савдо вазири Хон Муҳаммад Жалолар бошчилик қилади. Бундан ташқари Наврўз тантаналари, тўй-маъракаларга Нью-Йоркдаги, Вашингтондаги ҳамма ўзбеклар таклиф этилишлари одат тусига кириб қолган. Кечалару маросимларда фақат ўзбек куйлари, қўшиқлари, рақслари ижро этилар экан.

Шу ўринда Рўзи Назар аканинг ўзбек қўшиқлари жамланган фонотекаси ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. Зоти шарифда ўзбек қўшиқлари битилган, улар ким томонидан ижро этилиши, қўшиқнинг сўзию мусиқаси муаллифлари ёзилган кичик ахборотномадан иборат фонотекасини олтита жомадонда кўз қорачиғидай сақлайдилар. Унда 30-йиллардан бошлаб ижро этилган деярли барча ўзбек қўшиқлари жамланган десам, муболаға бўлмайди. Албатта, фақат юрт фидойисигина шундай оғир ва машаққатли ишга қўл уриши мумкин.

Мен бугунги кунда чет элдаги ўзбеклар билан ўзбекистонликлар ўртасидаги алоқалар тикланиб бораётганини мамнуният билан таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу борада ҳам Президентимиз Ислом Каримов ибрат кўрсатдилар. У киши «Эл» халқаро ўзбеклар уюшмасининг ташкилотчиси ва раҳбари Абдурауф Мақсудий жаноблари билан қуда бўлишганлигини бутун жаҳондаги ўзбеклар мамнуният ила кутиб олишди. Абдурауф аканинг кенжа ўғиллари Мансурхон Президентимизнинг қизлари Гулнорахон билан турмуш қуришди. Ўзбек қизи узоқ Нью-Йоркка келин бўлиб тушди.

— Америкалик ўзбеклар қанақа машғулотлар билан шуғулланишаркан, асосий касблари нималардан иборат!

— Улар ота-боболаримизнинг энг қадимий касбларидан бири — тижорат ишлари билан машғул! Азим Нью-Йоркнинг машҳур Бродвей савдо марказида туркистонликларнинг ўндан ортиқ дўконлари мавжуд. Булар орасида Абдурауф Мақсудий ва Акбархўжага қарашлилари бутун Америкага маълуму машҳур. Масалан, Абдурауф аканинг компьютерлар билан савдо қилувчи ихчамгина дўконида саккиз киши ишлайди. Юк ортиб туширувчи хизматкордан ташқари ҳаммаси — ўзининг ўғиллари, қизлари, куёви ва қариндошлари. Шу кичкина шохобча бутун Фарғона районлари ва Марғилон шаҳрини таъминлаб турган савдо базасига нисбатан бир неча бор кўп мол-маҳсулот етказиб берар-кан.

Ҳар бир ватандошимиз ўз ҳамюртига моддий, ҳам маънавий ёрдам қилиб туришни савобу, фарзу қарз деб тушунади. Суҳбатларида улар «Мен билан андижонлик ҳамюртим, самарқандлик қадрдоним бирга ишлайди» деб фахрланиб гапиришади. Хору зор бўлиб, бошпанасиз юрган ёки тиланчилик қилаётган бирор ўзбекни кўрмадик. Ўзбекларнинг биз борган ҳовлилари шинамлиги, дарахтларга мўллиги билан ажралиб туради. Буларнинг ҳаммаси қалбимда юртдошларимизга нисбатан ифтихор туйғуларини уйғотди.

— Америкага борганингизда парламент биноси — Капитолияда бўлиб, у ерда қонунчиликка оид масала муҳокамасида қатнашганлигингизни гапириб берган эдингиз. Наҳотки парламент биносига, сенаторлар ишлаб турган жойга бутунлай бошқа давлат фуқаросини рухсатномасиз киритаверишса!

— Адлия ходими бўлганлигим сабабли Рўзи Назар акадан қонуншунослик маҳкамалари иши билан андак таништиришни илтимос қилдим. У киши мени қонунлар ижод этиладиган ва қабул қилинадиган маҳкама — Капитолияга олиб бордилар. Вашингтондаги барча маҳкамаларга рухсатномасиз, пулсиз кириш мумкин. Капитолия ҳам бундан мустасно эмас. Бу ерда мамлакатнинг ривожланишига, юксалишига ҳисса қўшган буюк кишилар, сенаторлар ва президентларнинг суратлари қўйилган.

Конгресс гуруҳлари қонунларни муҳокама қиладиган алоҳида хоналар бор. Уларнинг қай бирида қайси қонун қабул қилинганлиги махсус тахтачаларга ёзиб қўйилган. Ҳужжатларни муҳокама қилиш ҳеч кимдан сир сақланмайди. АҚШ фуқаросими, ажнабий фуқароми — тартиб сақлаб, музокараларга аралашмасдан ўтирса бас.

Мен ҳам фермер хўжаликларига давлат ёрдами кўрсатиш масаласи муҳокама қилинаётган мажлисда қатнашдим. Ёш сенаторлардан бири бу муаммонинг ижобий ва салбий томонлари хусусида эҳтирос билан гапира кетди. Кўпчилик унинг фикрига қўшилди, айримлар эътироз билдиришди. Шунинг учун ҳам бу лойиҳа муҳокамаси бошқа кунга қолдирилди.

Америкада қонуншунослик, адлия тизими биздагидан тубдан фарқ қилади. Асосан Олий суд ҳамма соҳада етакчи ўрин эгаллайди, прокуратура маҳкамалари Олий суднинг бир бўлинмаси сифатида иш олиб борар ва фақат тергов ҳамда суддаги ишларни ҳал қилишда қатнашар экан. Полицияга раҳбарликни штат губернатори ўз зиммасига олган. Ички ишлар вазири эса асосан хўжалик ишлари билан шуғулланишини эшитиб, ишонқирамадим. Америкада назорат қилувчи маҳкамалар деярли йўқ. Лекин қонунларга қатъий амал қилинади. Бу мамлакатнинг иқтисодий-сиёсий соҳадаги ютуқлари боиси асосан қонунчиликнинг қатъий йўлга қўйилганлигидан, деб ўйлайман.

— «Халқ сўзи» муштарийларига тилакларингиз.

— Мамнуният билан айтмоқчиманки, ёш рўзнома бўлишига қарамай, америкаликлар «Халқ сўзи»ни жуда яхши билишаркан. Ҳатто баъзи сонларини қўлма қўл қилиб ўқиганликларига гувоҳ бўлдим. Маълумки, рўзноманинг ўтган йил 16 апрель сонида Рўзи Назар аканинг Афғонистонда асирга тушган ватандошларимиздан етти нафарини қутқариб олганлиги ҳақида «Узоқдаги ўзбек ҳиммати» сарлавҳали мақола босилганди. Шу хушхабар эълон қилинган сон деярли ҳар бир америкалик ўзбек хонадонига етиб борибди, «Халқ сўзи»нинг нуфузию обрўси яна ҳам ортиб кетибди.

Рўзи Назар ака суҳбатлардан бирида америкалик ўзбеклар «Халқ сўзи»нинг Америкада мухбирлар қутисини очишдан ғоят манфаатдор эканликларини айтдилар. Ҳатто рўзноманинг бош муҳаррири Аҳмаджон Мухторов номига таклифнома ҳам юборишган экан. Лекин сизга маълум сабабларга кўра, бу сафар амалга ошмаган бўлса керак. Ўйлаймизки, америкалик юртдошларимиз «Халқ сўзи»нинг энг талабчан ўқувчиларидан бири бўлиб қоладилар.

Шу билан бирга мен ватандошларимизга янги йил ғоят улкан ва қувончли ўзгаришлар олиб келишини, мустақиллигимиз барқарор бўлиб, бутун дунёда тан олинишини истардим.

Суҳбатдош:
Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

УРУҒ ВА МАҒИЗДАН МОЙ

ЖАНУБИЙ Қирғизистон ўқув-илмий маркази олимлари жамбил, ялпиз, тарвуз ва қовун уруғидан, анор, нок ва хандон писта мағзидан мой олишга муваффақ бўлдилар.

Мазкур ихтиролар тез орада Германия—Латвиянинг «Лурилфон», машҳур «Дзинтарс» фирмалари ҳамда кўплаб бошқа хорижлик мутахассисларни қизиқтириб қолди. Германия—Латвия қўшма корхонаси билан эса музокаралар бошлаб юборилди.

ҚИРҒИЗИСТОН ЯНГИЛИКЛАРИ

«ЖИГУЛИ» УЧУН ЗАҲИРА ҚИСМЛАРИ

«ҒАРБИЙ» даҳада «АвтоВАЗтехоборудование» бирлашмасининг дастлабки тижорат дўкони очилди. Бу ерда «Жигули» енгил автомашиналари учун заҳира қисмлари сотилади.

«Тиёншон — Лада» жумҳурият акционерлик жамияти «АвтоВАЗ» заводи билан ҳамкорликда дўконни «Жигули»нинг заҳира жабдуқлари билан мунтазам таъминлаб туради.

«НАПОЛЕОН» УШГА КЕЛДИ

ШАҲАРНИНГ барча озиқ-овқат, саноат моллари дўконларида америқоликлар тайёрлашган 330 граммли алюмин идишлардаги пиволар, французларнинг кўзни қамаштирувчи ялтир-юлтур идишлардаги «Наполеон» коньяклари сотилмоқда.

Пивонинг баҳоси 17 сўм, коньякники эса 223 сўму 65 тийин.

Р. КАРИМОВ.

ҚАРОВЧИСИЗ ОИЛАЛАРГА ЁРДАМ

Ангрен шаҳридаги ёрдамга муҳтож 450 оиланинг ҳар бирига 3 тоннадан бепул кўмир келтириб берилди. 125 тоннадан ортиқ ёқилғи учун маблағ тўлашни Қизил Яримой жамияти ўз зиммасига олди.

— Шаҳримизда яшовчи Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, меҳнат фахрийлари ва ногиронларни қайта рўйхатдан ўтказиб, уларнинг яшаш шароитлари билан, яқиндан танишдик, — дейди шаҳар кенгаши маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш бўлими бошлиғи Т. Юсупов. — Уларни зарур мҳсулотлар билан иложи борича таъминлаб турибмиз. Бу тадбирнинг амалга оширилиши қаровчисиз оилалар ва фахрийларни ижтимоий ҳимоя қилишда муҳим ўрин тутмоқда.

(ЎзТАГ).

ЖИЗЗАХ АККУМУЛЯТОРИ

ҲОЗИР Жиззах аккумулятор заводи ўз маҳсулотларини собиқ СССРнинг барча бурчакларига жўнатмоқда. Аввалларн бу ерда фақат автоюклагичларнинг аккумулятори қуйилган бўлса, энди пахта териш машинасидан тортиб, магнитофонларгача, катта ва кичик «қувват сақлагич»лар ишлаб чиқарилмоқда.

Шундай завод бўлгани ҳолда, бари бир, вилоятда ва республикамизда аккумулятор тақчиллиги ниҳоятда сезилиб турибди.

Абулқосим МАМАРАСУЛ ўғли

Жуманиёз ЖАББОРОВ

ҚАЙТИШ

Қайтар ўтиб кет... ...ж хол ҳам бир кун,
Қайтар сен бировга айтган ноxуш гап.
...аниш йўр... боpаркан гардун,
Ҳаёт шиддатига беролмассан чап.

Қайтар ҳамма нарса: яхшию ёмон,
Бой берилган ҳуқуқ, топталган эрк ҳам.
Фақат отилган ўқ, қайтмас ҳеч қачон
Фақат узилган жон қайтмагай, эркам.

Бугун бешик узра майин аллалар,
Бугун қонлар ичра ғурур — сўнмас чўғ.
Узликка қайтдик биз, азиз болалар,
Энди бу қайтишдан асло қайтиш йўқ.

ГАП-СЎЗ БОЗОРИ

Мамлакат — гап-сўзнинг қизғин б... зори,
Фарзанд ... ...ди отасин,
Кимни ким не дея атасин,
Ошкоралик, ахир... йўқдир озори.

Мамлакат — гап-сўзнинг қизғин бозори,
Ота аямайди ўғлини,
Фарқ қилмайсан ўғри-тўғрини,
Бир эмиш қисмати, ўрни, мозори.

Мамлакат — гап-сўзнинг қизғин бозори,
Эр-хотин ўзаро танқидчи,
Фарзандлар уларга тақлидчи,
Жағлар ишлаётир... шу йўғу бори.

ШИОРЛАР

Ватанда нима кўп — равом йўллар кун,
Икки ён кетгунча турфа шиор... р.
Улар якка-якка, гоҳида тўп-тўп,
Шиорга чулғанган ...рту диёрлар.

«Олға» — деб чорласа биттаси агар,
«Бажарамиз!» — дейди жавобан бири.
«Яшасин!» — нақадар завқли, жилвагар,
Улуғвор ишларнинг гўё тадбири.

Аслида, хайрли мақсаддир даъват,
Даъват одамларни мардликка чорлар.
Белин кўтаролмай қоларкан давлат,
Амалга ошмаса агар шиорлар.

* * *

Осмон дедики; бул кеча ёмғур ёғажакман,
Офтоб дедики: тонгла-яна нур ёғажакман.

Дарёга савол айладим, эй, дилда боринг айт,
Ул дерки, элинг ризқи учун дур ёғажакман.

Тоғларга дедим: қайси хаёл ичра чўмибсиз!
Деғлар: ёқуту, олтину биллур ёғажакман.

Оллоҳ нафаси, айтчи, шамол, қайга борурсан!
Айтурки, имон аҳлига ҳур-ҳур ёғажакман.

Шоирга дедим, дилда ўкинч, кўзда наминг бор!
Дер: эрким этиб эл аро машҳур ёғажакман.

ҲИНД ГЎЗАЛИ

Мулки Ҳинд ичра кезардим бир замон юртдан нари,
Дилда соғинч, дилда армон, дилда ҳайрат лашкари,
Ўтказардим тунни бедор, ўйларим ҳам сарсари,
Тонгда сайрон этгали чиқдим ажойиб Ганг сари,
Соҳил узра ул турарди эгнида гулранг сари.

Мавж ила тоғдан келиб оққан каби саҳрога у,
Ёки роз айтмоқ учун чиққан каби Зуҳрога у,
Бор жаҳонни банд этиб минг шўришу савдога у,
Худди таңҳо сарвдек мафтун боқар дарёга у,
Яшнатиб буткул камолин офтоб сепган зари.

М..ни ўшал барнога чин дилдан тилаб иқбол, бол,
Қ..шида буткул жаҳон бирла турардим лол-лол,
Во ажаб, сиймин бадандир, ғунча лаблар ол-ол,
Тим қора сочлар қаро тундек, эшилмиш тол-тол,
Манглай узра лаъл хол ҳам офатижон кўзлари.

Турфа туғён ҳолатимга ушбу дам мосдир, вале,
Бу улуғ бир эътиқод, ишқона ихлосдир, вале,
Ушбу туйғу шоиримдан менга меросдир, вале,
Ҳар гўзаллик қошида шайдолигим ростдир, вале,
Бир қиё боқмоқ ила забт этди ҳинду дилбари.

Чин кўнгилдан мен уни осмонча этдим аржуманд,
Бир нафис гул хирманиким, қадду ҳусни сарбаланд,
Балки Бобур наслидандир, ё Банорасдан бу қанд,
Соядек соҳилда турдим неча ўйлар ичра банд,
Билмадим, Панжобидирми ёки Кашмир сарвари.

Ҳар таманноким, сенга минг битта достон сўзлагай,
Ишваю нозларки, ошиқ мисли тўрғай бўзлагай,
Қалбинг ичра энг нафосатли ғазаллар қўзғагай,
Ҳинд элига рамзу тимсолдек уфқни кўзлагай,
Ним табассумли нигоҳларда ҳақиқат гавҳари.

Не хаёллар ичра бандҷир ул ҳарир кийган санам,
Гоҳ боқар дарёгаю гулшанга гоҳ қўйгай қадам,
Гоҳ китоб кўргай, гоҳо илгида ўйнайдир қалам,
Толиби илму ҳунардир, она юрт шайдоси ҳам,
Қатра-қатра шеър ила тўлгайму кўнгил дафтари.

Офтоб машшотаси қўйганча биллур кўзгуни,
Акс этарди ул мислсиз турфа рангли ёғдуни,
Кўзларингда, эй Ниёз, кўрдим илоҳий орзуни,
Фурқатий шогирдиман, кўнгилга нақш этдим уни,
Бу ғазал шоядки етса, бир ўқиб қўйса пари.

БУ АЖИБ ДУНЁ

Сиз ака-ука Гриммлар эртагидаги кулчадан ясалган уйчани эсласангиз керак. Лекин унга ўхшаш мўъжизалар ҳаётда ҳам учраб туради.

* * *

Сингапурлик қандолатчилар суюқ шоколаддан Эйфель минораси нусхасини қуйишди. Ширин миноранинг баландлиги 7,2 м. оғирлиги 1600 кг.

Парижнинг бу кўзга кўринадиган обидасини бешта қандолатчи 4 ҳафта давомида ясади.

* * *

Питер Лардонг (ФРГ) иссиқ шоколоддан прессланган грамофон пластинкасини ихтиро қилди. Уни 10 марта эшитиб, грамофон нинаси қолдирган излардан яроқсиз ҳолга келгач, эгаси пластинкани бемалол чой билан тановул қилиши мумкин.

* * *

Плюарзель (Франция)да пиширилган юпқанинг катталиги эртакдагидай: диаметри 6 м дандан кўпроқ, умумий майдони эса 28 м2.

Фрежюс шаҳри яқинида жойлашган, унча катта бўлмаган қишлоқ аҳолиси йиғим-терим туғалланишини кичкина байрам билан нишонладилар. Бу ерда энг тансиқ таом 10 минг дона тухум, бир неча килограмм туз ва қалампирдан пиширилган чалпак ҳисобланди. Чалпак диаметри 4 м бўлган товада пиширилган.

* * *

Беш соатлик тинимсиз меҳнатдан сўнг женевалик 12 та қандолатчи ўзларининг маҳсулотларини йиғилганларга тортиқ қилишди: бу — узунлиги 487,2м бўлган «Наполеон» торти. Тортнинг олдинги рекорди 425м бўлиб, у Глана шаҳри қандолатчилари томонидан тайёрланган эди.

Д. ЮСУББОЕВА тўплаган.

ШИЙШАДАН СОВҒА

ШИША буюмлари тақчил бўлган кезда андижонликлар қутлуғ ишга қўл уришди. Тажриба-механика заводи қошида Ўрта Осиё музофоти илмий-тадқиқот олий билимгоҳининг шишадан совғалар тайёрлайдиган цехи очилди. Унда бургут, балиқ, оққуш сингари 15 турдаги буюм ишлаб чиқарилади. Шуниси қувонарлики, цех Хитой Халқ Республикаси билан шартнома имзолади. Бугунги кунда бу ерда бир сменада 30 минг дона қопқоқли шиша идиш тайёрлаб чиқариладиган қўшма корхона иш бошлайди.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

Жиззах мол-хом ашё биржаси

«ДАРОМАД ҲАММАСИДАН ЮҚОРИ. ЛЕКИН НОМУС ДАРОМАДДАН БАЛАНДДИР»

1992 ЙИЛНИНГ 17 ЯНВАРИДА СОАТ 10 ДА ЮНУС РАЖАБИЙ НОМЛИ ВИЛОЯТ МУСИҚАЛИ ДРАМА ТЕАТРИ БИНОСИДА ЖИЗЗАХ МОЛ-ХОМ АШЁ БИРЖАСИНИНГ ОЧИЛИШИ ВА ТАНИШТИРИШ МАРОСИМИ ЎТКАЗИЛАДИ.

ДАСТУРДА:

1. БИРЖАНИНГ ОЧИЛИШИ
2. КОНЦЕРТ
3. САВДОНИНГ ОЧИЛИШИ

АЗИЗ ДЎСТЛАР, ЖАНОБЛАР!

Жиззах мол-хом ашё биржаси брокерлари!

Корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари!

АГАР СИЗДА ЖИЗЗАХ МОЛ-ХОМ АШЁ БИРЖАСИНИНГ ОЧИҚ САВДОСИДА ҚАТНАШИШ ИСТАГИ БЎЛСА, 1992 ЙИЛНИНГ 12 ЯНВАРИГАЧА БРОКЕРЛИК ЎРИНЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШИНГИЗНИ, ШУНИНГДЕК ЎЗ ТАЛАБНОМАЛАРИНГИЗНИ БЕРИШИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ. ЖИЗЗАХ МОЛ-ХОМ АШЁ БИРЖАСИ БУ ЕРДА ТУЗИЛГАН БИТИМЛАР УЧУН МАСЪУЛИЯТНИ ЎЗ ЗИММАСИГА ОЛАДИ, СИФАТСИЗ МОЛЛАР САВДОГА ҚЎЙИЛМАЙДИ.

САВДОГА КЕНГ АССОРТИМЕНТДАГИ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ МОЛЛАРИ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ, ҚУРИЛИШ АШЁЛАРИ ВА УСКУНАЛАР ҚЎЙИЛАДИ.

БАРЧА ХОҲЛОВЧИЛАРНИ ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

Сизни кутамиз!

Хизматингизга тайёрмиз!

МАНЗИЛИМИЗ: Жиззах шаҳри, Навоий кўчаси, 4-«а» уй. ВИЛОЯТ ДАВЛАТ ТАЪМИНОТ БОШҚАРМАСИ БИНОСИ, ИККИНЧИ ҚАВАТ.
Тел: 3-72-15, 3-03-01. Факс: 3-84-52.

Жумъа ўгитлари

ИЛМ ВА ЭЪТИҚОДНИ ҲОСИЛ ҚИЛИШ ВОСИТАСИ

Тоат қилиш учун иймон бўлиши зарурлигини билганингиздан кейин: «Оллоҳнинг сифатларини, мақбул қонунини, охират кунини ҳақ деб билиш ва уларга мустаҳкам ишончни ҳосил қилиш учун қандай восита бор?» — деб сўрарсиз.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, Оллоҳнинг раҳмлилик сифатлари, санъатининг ажойиб намуналари коинотнинг барча тарафларига ёйилган бўлиб, ўз тиллари билан борлиқнинг яратилишида ягона Оллоҳнинггина қўли борлигига, уларни бошқариб, тадбир қилиб турадиган ҳам ёлғиз Оллоҳнинг ўзигина эканлигига гувоҳлик берадилар. Шунингдек, илоҳий сифатлари комил равишда кўринади. Оллоҳнинг донишмандлик, илм, маҳорат, кечиримлилик, саҳийлик, раҳмдиллик, парвардигорлик, қодирлик, ғолиблик каби қайси бир сифати ўзининг амалларидан ва коинотдаги ажойиб санъатидан билинмас экан? Афсуски, илоҳий санъат намуналари тўғрисида фикр қилиш, уларнинг моҳиятини тушунишда инсоннинг ақли ва билими адашди. Оллоҳнинг сифатларида унинг ягоналигини кўриб турганлигига қарамасдан баъзи одамлар худони иккита, баъзилари учта, яна баъзилари ҳисобсиз деб билдилар. Улардан баъзилари худоликни бир неча худоларга бўлиб бериб, ёмғирга ҳам, ўтга ҳам ва ҳоказо коинотдаги ҳар бир қувватга ўзига хос худо белгилашган. Кейин уларнинг барчасига энг буюк худони бошлиқ қилиб, унга сиғинганлар ва унинг фармонига бўйсунганлар. Шундай қилиб, башарият ақли Оллоҳнинг зоти ва сифатларини танишда кўр туядек адашганки, ҳозир уни тафсиллашнинг ўрни эмас.

Шунингдек, охират ҳаёти тўғрисида ҳам инсонлар хато гумонлар ва нотўғри фикрларга келишган. Улардан баъзилари — мана шу дунё ҳаётидан бошқа ҳаёт йўқ, биз бу дунёга вакиллар эмасмиз, дейишган. Яна баъзилари — инсоннинг ҳаёти ва ўлими мана шу дунёнинг ўзида такрорланаверади, қилган ишларига яраша жазони ҳам шу ернинг ўзида олади, дейишган.

Оллоҳнинг зоти ва сифатларидан бехабар одам Оллоҳ рози бўладиган ҳаёт қонунини ўзича туза оладими?

"Инсоннинг ақли қанчалар пишиб етилмасин, илмий истеъдоди қанчалар юксалмасин, барибир бу ишнинг уддасидан чиқа олмайди. У ҳатто йиллаб тажриба қилганда ҳам, йиллаб тафаккурга шўнғиганда ҳам ўзига ишониши, ҳақиқатни тўла ўргандим, деб даъво қилиши мумкин эмас. Тўғри, инсоннинг ақли ва билимини синовдан ўтказишнинг бирдан-бир йўли — уни ҳеч қандай бошқарувсиз ўз ҳолига ташлаб қўймоқликдир, токи у ўзига ҳақиқатни излаб топсин. Бу синовда билимдан фойдаланиб, ҳаракат қилган киши муваффақият қозонади. Билимдан фойдалана олмаган эса мағлубиятга учрайди.

Лекин улуғ Оллоҳ бандаларига раҳм қилиб, уларни бундай мушкул синовга дучор этмади. Инсонларнинг ораларидан бир неча кишиларни танлаб олиб, уларга ўзининг сифатларини ҳамда ўзи рози бўладиган ҳаёт йўлини ўргатди. Шунингдек, уларни охират ҳаётидан ҳам хабардор этиб, билган нарсаларини барча инсонларга етказишларини буюрди. Улар — Оллоҳнинг элчилари — пайғамбарлардир. Пайғамбарлар Оллоҳ тарафидан маълумотларни ваҳий йўли билан оладилар. Бу маълумотларни ўзида жамлаган китоб — Оллоҳнинг китоби ёки Оллоҳнинг каломи дейилади. Энди инсоннинг ақли ва билимини синовдан ўтказиш пайғамбарларнинг ҳалол ҳаёти ва улуғ ҳидояти тўғрисида тафаккур қилиб, унга ишониш ёки ишонмаслигига қараб бўлади. Кимки ҳақиқатни таниш ва унга бўйсунишга ҳаракат қилса, пайғамбар келтирган ҳақиқатни тасдиқлайди. Унга ишонади. Шу билан синовдан муваффақиятли ўтади. Аммо кимки пайғамбар келтирган нарсага ўзича эҳтиёж сезмай, уни ёлғон деб ўйласа, ҳақиқатни билиш, уни қабул қилиш имкониятидан маҳрум бўлади. Натижада синовдан муваффақиятсиз чиқиб, Оллоҳни, унинг қонунини, охират кунининг моҳиятини идрок эта олмайди.

ҒОЙИБГА ИШОНИШ

Сиз бирор нарсани билмасангиз биладиган одамдан сўрайсиз. Кейин унинг фикрига қўшилиб, сўзи билан амал қиласиз. Масалан, оғриб қолсангиз, албатта ўзингизни-ўзингиз даволамайсиз, балки табибга мурожаат этасиз. Агар сиз мурожаат қилган табиб тажрибали, ўз ишида шуҳрат қозонган бўлса ва сиз унинг қўлида кўп беморларни даволанганлигини кўрган бўлсангиз, унинг касалингизни даволай олишига етарли билими борлигига ишонч ҳосил қиласиз. Мана шу ишончга асосан фақат ўша табиб тавсия этган дориларнигина истеъмол қиласиз ва у ман қилган ишлардан ўзингизни тиясиз. Шунингдек, сиз ҳимоячига ишонасиз, қонун ишларида унга бўйсунасиз, таълим ишларида эса устодга ишонасиз, у ўргатган нарсаларни тасдиқлайсиз. Шунингдек, бирор жойга бормоқчи бўлсангизу лекин у ерга олиб борадиган йўлни билмасангиз, биладиган одамдан сўрайсиз, унинг гапига ишонасиз ва у кўрсатган йўлга юрасиз. Сиз дунёдаги барча ишлар билан мана шундай муносабатда бўласиз. Ғойибга ишониш аслида мана шу.

Демак, ғойибга ишониш — билмаганларингизни билган одамдан сўрашингиз ва унинг гапини тасдиқлашингиз экан. Сиз Оллоҳнинг зотию сифатларини ҳам, фаришталарнинг Оллоҳ буйруғи билан коинот ишларини бошқариб туришларини ҳамда ҳар тарафдан инсонларни қамраб олганликларини ҳам, Оллоҳ рози бўладиган ҳаёт йўлини ҳам, охират ҳаётию ундаги бандаларнинг ҳоли нималар кечишини ҳам билмайсиз. Булар ва шу каби ишларни шундай одамдан билиб олишингиз мумкинки, унинг ҳамма ҳолатида ҳам ростгўй, ҳалол, тақводор эканлигига қаноат ҳосил қиласиз. Ҳалол ишлари ва ҳикматли сўзларини синовдан ўтказиб, унинг ростгўй эканлигига ҳамда айтаётган барча сўзлари қабул қилиш ва ишонишга лойиқ эканлигига иқрор бўласиз. Мана шу — ғойибга ишонишингиздир. Агар Оллоҳга тоат қилиш ҳамда уни яхши кўрадиган, рози бўладиган ишларни қилишни хоҳласангиз, ғойибга ишонишингиз керак. Зеро бу ишларни фақат пайғамбар воситаси билангина чинакамига била оласиз. Буларни билмай туриб эса, исломнинг тўғри йўлидан зинҳор бора олмайсиз.

[Давоми. Боши 1991 йил 29 ноябрь, 13, 20, 27 декабрь сонларида].

[Давоми бор].

Бош муҳаррирга хат

АДОЛАТ ЙЎЛИ ТУТИЛСИН

Беруний номидаги Давлат мукофатига тақдим қилинган ишлар танловининг биринчи босқичи амалдаги қонун-қоидаларга риоя қилинмаган ҳолда ўтказилди: комитет аъзоларидан бир неча киши ўз ишларини мукофатга тақдим қилганлари ҳолда, танлов сайловида улар учун «ёпиқ» овоз бериш ҳуқуқлари сақланиб қолган ва бунинг натижасида «ёпиқ» овоз бериш тартиби қўпол равишда бузилган Яъни улардан ҳар бирининг «ёпиқ» бюллетенларига белги қўйилган (ўзларининг ишлари ўзларига берилган бюллетенда клейланган) ҳолда овоз берганлар.

Бундай қонунбузарлик билан бажарилган танловга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг П. М. Мирзаахмедов раислигидаги комиссияси текширув ўтказиб, ноҳақликларга нисбатан тўғри баҳо берилди ва танлов натижаларини қайта кўриш талаб қилинди.

Мукофот тақдири ҳал қилинишидаги бу хатоликларни Давлат мукофоти комитети раҳбариятининг шундай улуғ ишни топшириб қўйган ҳукуматимиз ишончини оқлай олмаганлиги деб биламан ва шу ҳақда рўзномангизда хабар эълон қилишингизни сўрайман.

Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ депутати, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ихтирочи.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши раҳбарияти ва Котибиятининг жамоалари масъул ходим А. Абдуллаевга отаси

Комилжон АБДУЛЛАЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар; оғир жудолик кунларида унга мустаҳкам ирода, сабр-бардош тилайдилар.

БОШ МУҲАРРИР Аҳмаджон МУХТОРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП
Тошкент шаҳри Ленинград кўчаси, 19-уй
Телефонлар: 32-09-67, 33-07-48. Индекс: 64608.
Буюртма № 37. 100000 нусхада чоп этилади.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 24.00. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12